

Delårsrapport 2023

Antagen av kommunfullmäktige den 202x-xx-xx

Innehållsförteckning

1	Kommunstyrelsens ordförande har ordet.....	4
2	Sammanfattning delårsrapport.....	5
3	Förvaltningsberättelse	6
3.1	Händelser under delårsperioden januari-augusti 2023.....	6
3.2	Kommunövergripande mål och Kommunstyrelsens verksamhetsplan.....	6
3.3	Övergripande mål: Goda livsvillkor	7
3.4	Övergripande mål: Attraktivt samhälle.....	9
3.5	Övergripande mål: Effektiv organisation.....	11
3.6	Prognos 2023.....	13
3.6.1	Variationer i delårsresultatet jämfört med prognos 2023	14
3.7	God ekonomisk hushållning	15
3.8	Balanskrav	16
3.9	Förväntad framtida utveckling.....	17
4	Resultaträkning (tkr).....	19
5	Balansräkning (tkr)	20
6	Kassaflödesanalys (tkr).....	22
7	Driftredovisning (tkr)	24
8	Investeringar (tkr)	25
9	Redovisningsprinciper	27
9.1	Ord och uttryck.....	27
9.2	Hur vi redovisar	28
9.3	Avskrivningar	28
10	Politik.....	30
10.1	Ekonomiskt utfall (tkr).....	30
10.2	Kommentarer utfall 31/8 samt prognos 2023.....	30
10.3	Årets händelser.....	30
10.4	Framtid	30
11	Kommunledningsavdelningen	31
11.1	Ekonomiskt utfall (tkr).....	31
11.2	Kommentarer utfall 31/8 samt prognos 2023.....	31
11.3	Årets händelser.....	32
11.4	Framtid	35
12	Barn- och utbildningsavdelningen.....	38

12.1	Ekonomiskt utfall (tkr).....	38
12.2	Kommentarer utfall 31/8 samt prognos 2023.....	38
12.3	Årets händelser.....	39
12.4	Framtid	40
13	Samhällsbyggnadsavdelningen	43
13.1	Ekonomiskt utfall (tkr).....	43
13.2	Kommentarer utfall 31/8 samt prognos 2023.....	43
13.3	Årets händelser.....	44
13.4	Framtid	46
14	Stöd- och omsorgsavdelningen	49
14.1	Ekonomiskt utfall (tkr).....	49
14.2	Kommentarer utfall 31/8 samt prognos 2023.....	49
14.3	Årets händelser.....	51
14.4	Framtid	52
15	Kommunalförbunden	54
15.1	Ekonomiskt utfall (tkr).....	54
15.2	Kommentarer utfall 31/8 samt prognos 2023.....	54
16	Bygg- och miljönämnden.....	55
16.1	Bygg- och miljönämndens verksamhetsplan.....	55
16.2	Ekonomiskt utfall (tkr).....	56
16.3	Kommentarer utfall 31/8 samt prognos 2023.....	56
16.4	Årets händelser.....	56
16.5	Framtid	56

1 Kommunstyrelsens ordförande har ordet

Vi lever i en föränderlig tid och förändringarna sker i allt snabbare takt. Det ställer stora krav på oss som offentliga aktörer att ha beredskap, arbeta långsiktigt och smart för att fatta tuffa beslut för att framtidssäkra våra verksamheter.

2023 har inneburit oerhörda påfrestningar på den kommunala ekonomin och orsakerna till detta är flera. Inför fastställandet av 2023 års budget framförde SKR att regionernas och kommunernas behov av ökade statliga bidrag uppgick till 24 miljarder kronor. Statens tillskott blev enbart 6 miljarder kronor. Detta påverkade givetvis också Ragunda med att ökningen inte alls motsvarade behovet. Efter att budgeten för 2023 fastställts ser vi redan i slutet av 2022 och under 2023 att inflationen ökar betydligt vilket medfört att alla typer av kostnader har ökat mera än förutsett. Lönerörelsen under 2023 gav ett utfall på 4,1 %. Den budgeterade ökningen av lönekostnaden uppgick till 3,0 %. För att klara uppdraget, under sommaren, inom framför allt äldreomsorgen har personal från bemanningsföretag behövt anlitas. Allt detta sammantaget har påverkat Ragunda kommuns ekonomiska situation i negativ riktning.

Kommunstyrelsen beslutade i juni om ett antal besparingsåtgärder för att minska kostnaderna. Alla verksamheter har dessutom arbetat intensivt med att hitta olika sätt kostnadsminskningar.

Läget är allvarligt och kommer att kräva ett antal avgörande beslut för hur kommunens verksamhet ska organiserad i framtiden. Det är ett arbete som är påbörjat, men det är åtgärder som tar tid att genomföra och därför inte ger genomslag i närtid. Förhoppningsvis kan alla partier enas om en framtidsstrategi, som håller över tid och därmed inte påverkas av tillfälliga opinioner.

Alla medarbetare inom den kommunala verksamheten utför ett betydelsefullt arbete för kommunens och kommuninvånarnas bästa. Jag vill på passa på att tacka samtliga anställda för den arbetsinsats som utförs.

2 Sammanfattning delårsrapport

Kommunstyrelsen i Ragunda kommun får härmed avge redovisning för perioden januari – augusti 2023 samt prognos för helår 2023.

Rapporten innehåller uppföljning av såväl verksamhet som ekonomi, samt helårsprognos för Ragunda kommun. Uppföljningen görs utifrån Ragunda kommuns budget 2023 samt gällande verksamhetsmål.

Ragunda kommun redovisar per den 31 augusti 2023 ett resultat på -14,3 mnkr, vilket är en avvikelse mot budget med -22,2 mnkr.

Prognostiserat resultat för kommunen är -28,6 mnkr för helåret vilket är en avvikelse mot budget om -29,4 mnkr.

De stora minusresultaten finns främst i skolverksamheten och omsorgsverksamheten där ökade personalkostnader står för en stor del av resultatet. Samhällsbyggnadsavdelningen har ett underskott som beror på ökade lokalkostnader (el, underhåll, ventilation, anpassningar) och den vattenskada som uppstod i kommunhuset vid årsskiftet. Vattenskadan är ett försäkringsärende som kommer regleras under hösten.

I lönerrevisionen för 2023 blev utfallet 4,1% där vi följer industrimärket via avtal. I budget hade vi 3,0% avsatta.

PO-påslaget har ökat med 5,28% från 2022 till 2023.

Räntekostnaderna har ökat från 0,6 mnkr i augusti 2022 till 3 mnkr i augusti 2023.

Kommunledningsavdelningen, som är en servicefunktion till andra verksamheter följer budget, men har med en tajt organisation och svårt att vara det stöd som avdelningarna egentligen behöver.

3 Förvaltningsberättelse

3.1 Händelser under delårsperioden januari-augusti 2023

Den delen av året som har gått har fortsatt präglats av hög inflation och därmed höjda räntor och ökade kostnader på livsmedel, bränsle, elkostnader som exempel.

Kriget i Ukraina pågår fortfarande och är ett ständigt orosmoln.

Under 2023 har det generellt varit tufft att rekrytera både chefer och medarbetare inom alla avdelningar, det är många aktörer som slåss om samma personer och kompetenser. Vi har lyckats rekrytera många av de vakanta tjänsterna, men inte alla och det har ofta tagit lång tid. Några av våra stora utmaningar framåt är kompetensförsörjningen och de höga sjuktalerna.

De sista dagarna i december 2022 drabbades kommunhuset av en vattenskada som har gjort att en del personal har fått arbeta på distans eller delat kontor med varandra för att lösa vardagen. Men nu efter sommaren är allt klart och alla skall återfå sina kontor.

Under våren så blev det även beslutat att Järåskolan stängs efter vårterminen 2023 på grund av att den är i så dåligt skick. För de yngsta eleverna, F-3, har det under sommaren iordningställts moduler som placerats vid Forshallen där de började skolan nu i augusti. De elever som går i 4-5 går från hösten 2023 på Anders-Olof skolan i Hammarstrand.

År 2023 kunde vi erbjuda feriearbete inom de flesta av våra områden, bland annat inom turism, hembygdsföreningar, äldrevården, förskolor och lokalvård.

Arbetslösheten i Jämtlands län har sjunkit från föregående år. Per augusti 2023 var arbetslösheten i länet 4,3%. Samma period föregående år uppgick arbetslösheten till 4,5%. Även i Ragunda kommun har arbetslösheten sjunkit under året. I augusti 2023 uppgick arbetslösheten till 4,1% och samma period föregående år var arbetslösheten 5,5%.

Invånarantalet i Ragunda kommun per 2023-08-31 är 5 136 (5 194) personer. Kommunens befolkning har minskat med 38 personer från årsskiftet. Vi har just nu både negativt födelsenetto och flyttnetto. (Källa: Invånardata från Skatteverket)

Ragunda mitt i

I positiv tro på framtiden bygger vi med medborgarna en välmående och växande kommun genom nytänkande och mod! Ragunda är en kommun som 2030 vänt befolkningsutvecklingen!

Ragunda är med sitt strategiska läge mitt i mellannorrland en kommun där utbildning och företagande är ett nav som också gör kommunen attraktiv för lokalt näringsliv med de gröna näringarna, serviceföretagande och industri. Kommunen och civilsamhället fungerar som oljan i ett maskineri som för allt framåt.

3.2 Kommunövergripande mål och Kommunstyrelsens verksamhetsplan

Ragunda kommun har tre övergripande mål: goda livsvillkor, attraktivt samhälle och effektiv organisation.

På kommunstyrelsenssammanträdet den 13 december 2022 fastställdes Ragunda kommuns verksamhetsplan för år 2023.

Tanken är att verksamhetsplanen ska vara av övergripande karaktär och visa på aktiviteter för att

uppnå de politiskt uppsatta målen. Verksamheten har medvetet valt Målområden från Agenda 2030, detta för att väva samman de Globala hållbarhetsmålen med kommunens interna och externa arbete. De mål som fastslås ska också vara mätbara, uppnåeliga och sträva mot förbättring där det gör störst nytta.

Mer om Ragunda kommuns vision och mål finns att läsa på www.ragunda.se.

Verksamhetsmål inkl. måluppfyllelse och kommentarer för Bygg- och miljönämnden återfinns under deras avsnitt.

3.3 Övergripande mål: Goda livsvillkor

Beskrivning

Invånarna i Ragunda kommun ska känna sig trygga. I Ragunda kommun är folkhälsan god.

Verksamhetsmål	Resultat (delår)	Prognos (helår)	Aktiviteter
Öka antalet SÄBO-platser på Bergegården	●	●	✓ Renoveringar av ytskikten vid berörda ytor på Bergegården fortgår. ✓ Stöd- och omsorgsavdelningen ombesörjer att ha den personalstyrka som krävs för ytterligare 4 platser på Bergegårdens särskilda boende snarast.
Öka stödet till föreningslivet	◆	●	▶ Ny modell för stöd till föreningslivet ska ha

Verksamhetsmål	Resultat (delår)	Prognos (helår)	Aktiviteter
			tagits fram och antagits politiskt.
Utreda trygghetsboende i Stugun			Genomföra en utredning av trygghetsboende i Stugun. Denna inkorporeras med fördel i den översyn av äldreomsorgen som ska göras.
Andelen niondeklassare som går ut grundskolan med gymnasiebehörighet ska öka			Fortsätt utveckla verksamheterna i linje med rekommendationerna i kvalitetsgranskningen
Minska könsmässiga skillnader i skolresultaten			Utveckla arbetet med betyg och bedömning.
			Kvalitetshöjande insatser.
Minska andelen medborgare med försörjningsstöd			Fortsätta arbetet med att erbjuda praktikplatser inom kommunal verksamhet.
			Fortsätta erbjuda kvalitativa arbetsmarknadsåtgärder inom verksamheten på arbetsmarknads och integrationsenheten
Öka andelen medborgare med bra självskattat hälsotillstånd			Stärka kommunens arbete med folkhälsofrågor ur ett brett perspektiv
			Stärka möjligheterna till spontanidrott
Minska antalet fallolyckor för invånare i Ragunda kommun			Riskbedömningar med Senior Alert.
			Utbildningsinsatser för vårdpersonal via Socialstyrelsen "Ett fall för teamet"
			Säkerhet i hemmet via MSB för hemtjänst.

Verksamhetsmål	Resultat (delår)	Prognos (helår)	Aktiviteter
En trygg och säker kommun	◆	◆	▬ Deltagande i POSOM-grupp, grupp för samordning och stöd vid krissituationer inom kommunens geografiska område
			▶ Fortsätta det verksamhetsövergripande ANDTS-förebyggande arbetet
			▶ Fortsätta det säkerhets- och brottsförebyggande arbetet inom befintligt samverkansnätverk
			▮ Genomföra trygghetsvandringar i samverkan med civilsamhället

3.4 Övergripande mål: Attraktivt samhälle

Beskrivning

Ragunda kommun kännetecknas av att växande näringsliv. Vi är en stark regional aktör och tar en ledande och drivande roll i klimatomställningen. Vi gör anpassningar i verksamheterna för att bidra till ett ekologiskt och ekonomiskt hållbart samhälle.

Verksamhetsmål	Resultat (delår)	Prognos (helår)	Aktiviteter
Alla kommuninnevånare ska ha tillgång till bredband 2025	◆	◆	▶ Verkställa tidigare antagna beslut om utbyggnad.
			▶ Kommunikationsinsatser för att få fastighetsägare att välja att ansluta sig
			▬ Fortsatt politiskt arbete inför framtida fiberorganisation
Arbetet med ny skola i Bispgården påbörjas	■	■	▶ Fortsätta arbetet med det uppdrag som har givits kommundirektören i ljuset av Newsecs skolutredning

Verksamhetsmål	Resultat (delår)	Prognos (helår)	Aktiviteter
Andelen legitimerad personal ska öka inom vård- och omsorgsyрken	●	●	▶ Kommunen agerar som en aktiv part vid uppstarten av sjuksköterskeutbildningen i Hammarstrand
Andelen legitimerade och behöriga inom verksamhetsområdet barn och utbildning ska öka	●	●	▶ Ragunda kommun fortsätter att uppmuntra till studier inom bristyrken genom att erbjuda ett studiebidrag
			▶ Ragunda kommun stärker arbetsgivarvarumärket
Främja turismutveckling	◆	◆	▶ Fortsätta arbeta med handlingsplanen för näringslivet som tagits fram
			✓ Verka för att ge förutsättningar för turismen i kommunen, däribland en arrendator för Döda Fallets servering
Driva frågan om ersättning för vatten- och vindkraft	◆	◆	▶ Aktivt deltagande i relevanta sammanhang
Arbeta för utbyggd laddningsmöjlighet för fordon	●	●	▶ Kommunen ska aktivt arbeta för utbyggd laddningsmöjlighet för fordon
			▶ Kommunen ska utreda om man, kan utöka användningen av fossilfritt bränsle för kommunens bilpark
Barn och unga ges möjlighet till betydelsefulla aktiviteter på fritiden.	◆	◆	▶ Beslut och utbetalning av så kallade lovpengar
			▶ Lovpengar inkluderas i den modell för föreningsbidrag som ska tas fram under 2023
Den egna energiproduktionen ska på sikt uppgå till minst	■	■	▬ Strategi för genomförande tas fram under året

Verksamhetsmål	Resultat (delår)	Prognos (helår)	Aktiviteter
15% av den totala egna förbrukningen. Under året ska en strategi för genomförande tas fram.			
”Grön rutt” för insamling av avfall ska under året implementeras.	■	●	— Grön rutt implementeras
En långsiktig plan arbetas fram för att ge underlag till ett strategiskt arbete för kommunens energibolag (RetAB).	■	◆	— Handlingsplan arbetas fram

3.5 Övergripande mål: Effektiv organisation

Beskrivning

Ragunda kommun är en attraktiv arbetsgivare. Kommunens verksamheter kännetecknas av kvalitet, service och sund ekonomi.

Verksamhetsmål	Resultat (delår)	Prognos (helår)	Aktiviteter
Minska drifts- och underhållskostnader genom att avyttra lokaler	◆	●	▶ Arbetet med att ta fram en ny fastighets- och försörjningsplan fortsätter ▶ Verkställa budgeterade energibesparande åtgärder ▶ Kommunikationsinsatser avseende detta
Minska andelen visstidsanställningar	◆	◆	▶ Införande av bemanningsenhet
Främja energieffektiviserande åtgärder och hållbara energikällor vid om-, till och nybyggnation	◆	●	▶ Fortsatt arbete med inom ramen för projektet Ekonomi i balans
Intensifiera kommunens arbete med kompetensförsörjning	◆	◆	▶ Utredning och omvärldsbevakning ▶ Ta fram förslag på en specifik modell för Ragunda vad gäller att rekrytera och behålla personal

Verksamhetsmål	Resultat (delår)	Prognos (helår)	Aktiviteter
Kommunens medarbetare är friska och har en bra arbetsmiljö	♦	♦	🟡 Genomför medarbetarenkät
			🟢 Stärka det förebyggande arbetet i verksamheterna (arbetsmiljö, ledarskap)
			🟢 Strategi och handlingsplan för personal- och kompetensförsörjning
			🟢 Arbeta i enlighet med det systematiska arbetsmiljöarbetet
En organisation som kännetecknas av en god demokratisk process, tydlig styrning och korrekt beslutsfattande.	♦	♦	🟢 Genomföra dialogforum.
			🟢 Öka användningen brett av Stratsys produkter
			🟢 Översyn av internkontrollen
			✅ Slutföra arbetet med informationshanteringsplaner
			🟡 Översyn av delegationsordningarna
En inkluderande och tydligare kommunikation, såväl internt som extern.	♦	🟢	🟢 Tillgängliggöra och säkerställa informationen på ragunda.se
			🟢 Revidera vår grafiska profil och profilmanual
			🟡 Arbeta med kommunikationsvägar internt utifrån dokumentet "Rutin för val av kommunikationskanaler"
			🟢 Samverka med Ta steget och utveckla webbplatsen ragundadalen.se som en ingång för inflyttare.
			🟢 Intern utbildning i våra digitala plattformar och målgrupper för extern kommunikation.
De ofrivilliga delade turenerna ska upphöra inom en treårsperiod och andelen pass med	■	■	— Framtagande av handlingsplan

Verksamhetsmål	Resultat (delår)	Prognos (helår)	Aktiviteter
delade turer ska under perioden minska från år till år.			

3.6 Prognos 2023

Sammanfattning

Prognosen för 2023 visar på ett resultat om -28,6 mnkr, vilket är 29,4 mnkr sämre än det budgeterade resultatet, 0,9 mnkr.

De största enskilda negativa och positiva posterna i prognosen, jämfört med budget, utgörs av nedanstående redovisade poster. Mer detaljerad redovisning återfinns under respektive avdelnings redogörelse.

Kommunledningsavdelningen

Prognosen ser ut att landa på 0,7 mnkr bättre än budget vilket till största delen beror på periodvis vakanta tjänster på flera avdelningar samt lägre kostnader för utbildning och företagshälsa. Samtidigt är det högre kostnader än budgeterade inom upphandlingsenheten och kanslienheten.

Samhällsbyggnadsavdelningen

Samhällsbyggnadsavdelningen uppvisar i delåret en negativ avvikelse mot budget om totalt 3,3 mnkr och prognosen för helåret 2023 visar -8,5 mnkr.

Den tekniska verksamhetens prognos visar på en avvikelse om -6,0 mnkr på helåret. Avvikelsen består av minskade intäkter i våra fastigheter gentemot budget samt högre underhållskostnader än budgeterat. Oförutsedda kostnader för både modulerna i Bispgården som nu finns i stället för Järåskolan, men också vattenskadan i Kommunhuset bidrar till den negativa avvikelsen. Problem med asbest, mögel och ventilation har också krävt större insatser. Under året har det varit stora insatser inom både ventilationsarbeten och luftmätningar på alla fastigheter. Även hissarna i våra fastigheter har kostat mycket att reparera då de är gamla.

Prognosen för Ragunda bostad visar på en negativ avvikelse mot budget om 2,5 mnkr. Det beror till viss del på felberäknat hyresbortfall samt ökade kostnader på material och tjänster. Det arbetas mycket med att få lägenheterna i så pass bra skick att det är uthyrningsbara.

Stöd- och omsorgsavdelningen

Stöd- och omsorgsavdelningen har vid delåret ett underskott på totalt 11,3 mnkr och ett prognostiserat resultat på -13,9 mnkr vid årets slut.

Det är främst personalkostnader som påverkat det stora minusresultatet, höga kostnader för vikarier och inhyrd personal vid både sjukdom och semestrar. Lägre intäkter då flera platser på Säbon varit tomma samt färre brukare i hemtjänsten. Även högre kostnader för livsmedel, skyddsmaterial och drivmedel som kom till följd av den höga inflationen har också påverkat resultatet negativt.

AMI och LSS - Arbetsmarknad och integration har vid delåret en negativ avvikelse på -3,1 mnkr och prognostiserat till -4,5 mnkr för helåret. Detta beror på ökade kostnader för

arbetsmarknadsåtgärder och personalkostnader inom AMI och underskottet på LSS beror på att det varit fler ärenden under året.

IFO har en positiv avvikelse mot budget på 0,9 mnkr vilket beror på vakanta tjänster. Prognosen för helåret visar +1,4 mnkr mot budget.

Kostenheten har vid delåret en negativ avvikelse mot budget på 0,3 mnkr och även prognosen för helåret beräknas bli -0,3 mnkr mot budget. Utfallet beror främst på att livsmedelspriserna gått upp och dyrare personalkostnader samt lägre intäkter då vi ej har haft fullbelagda boenden. Att prognosen ligger lika som delåret beror på nya priser mot särskilda boenden och hemtjänst samt effektivt nyttjande av vikarier.

Barn- och utbildningsavdelningen

Barn- och utbildningsavdelningen har ett underskott om 7,9 mnkr vilket till största delen består av höga sjuklönekostnader och extra personal vid sjukdom. Prognosen på helåret ligger på -8,7 mnkr mot budget. Det har anställts fler behöriga lärare och förskollärare vilket medfört en ökad kostnad. En större löneökning samt mycket högre PO-tillägg än budgeterat är en stor del av den negativa avvikelsen. Sedan har inte åtgärderna för att komma ner i budgetramen för 2023 fått fullt utslag på helåret vilket gör att de budgetmålen inte uppnåtts fullt ut även om åtgärder har vidtagits.

Investeringsprognos

Investeringsbudgeten för 2023 uppgår till 69,5 mnkr. Utfallet per den 31 augusti uppgår till 26,6 mnkr. I prognosen för helår bedöms 45,2 mnkr att förbrukas. Det innebär en positiv avvikelse mot budget med 24,3 mnkr.

3.6.1 Variationer i delårsresultatet jämfört med prognos 2023

Sammanfattning

Skillnaden i resultatet för helårsprognosen på -28,6 mnkr och resultatet i delårsbokslutet -14,3 mnkr är -14,3 mnkr.

Kommunledningsavdelningen

När det gäller kommunledningsavdelningen är variationen mellan delår och helår mycket liten på de flesta enheterna.

Det är skogsdriften som har den största variationen, avvikelsen i delårsresultatet är -1,1 mnkr och prognosen är att hålla budget så ingen avvikelsen finns på helåret. Variationen är således 1,1 mnkr. Övriga verksamheter följer i stort lagd budget både vid delåret och i prognosen för helåret 2023.

Samhällsbyggnadsavdelningen

Inom samhällsbyggnadsavdelningens verksamheter är avvikelsen vid delåret -3,3 mnkr och vid helåret -8,9 mnkr. Variationen mellan delår och helårsprognosen är ca -5,6 mnkr. Variationen beror främst på kostnader vid pågående arbeten som jobbas vidare med och även de som skall färdigställas.

Stöd- och omsorgsavdelningen

Vid delåret 2023-08-31 uppvisar stöd- och omsorgsavdelningen en negativ avvikelse mot budget om 11,3 mnkr. I prognosen för hela 2023 är avvikelsen, -13,9 mnkr, så variationen mellan delår och prognos är -2,6 mnkr. Största variationen kan förklaras i fortsatta högre personalkostnader.

Barn- och utbildningsavdelningen

Avvikelsen inom barn- och utbildningsförvaltningen uppgår i delåret per augusti 2023 till -7,9 mnkr. I prognos 2023 är avvikelsen -8,7 mnkr. Variationen, -0,8 mnkr, består främst av fortsatt ökade personalkostnader.

3.7 God ekonomisk hushållning

Enligt kommunallagen ska samtliga kommuner bedriva en god ekonomisk hushållning och detta ur både ett finansiellt perspektiv och ur ett verksamhetsperspektiv.

Verksamhetsperspektivet

Verksamhetsperspektivet handlar om att kommunens verksamhet bedrivs på ett kostnadseffektivt sätt och det ska gå att se ett samband mellan resurs, prestation, resultat och effekt. Det måste alltså vara uppföljningsbart.

Inga mål för god ekonomisk hushållning ur ett verksamhetsperspektiv har fastställts för år 2023.

Finansiella perspektivet

I det finansiella perspektivet handlar god ekonomisk hushållning främst om att säkerställa att varje generation själv bär kostnaderna för den service som den konsumerar. Det innebär också att ingen kommande generation ska behöva betala för det som en tidigare generation förbrukat.

Ragunda kommun eftersträvar ekonomisk hållbarhet över tid och det ska uppnås genom en ekonomi i balans och långsiktig planering.

Ekonomi i balans

Mål: Årets resultat

Indikator: Resultatets andel av skatteintäkter och statsbidrag ska uppgå till minst 2 %.

Ett överskott i verksamheten skapar förutsättningar för att långsiktigt finansiera ny- och reinvesteringar av anläggningstillgångar, långsiktigt finansiera de pensionsåtaganden som redovisas som ansvarsförbindelser och en beredskap för oförutsedda kostnader.

Resultat per 2023-08-31 uppgår till -14,3 mnkr. 2 % av skatteintäkter och generella statsbidrag motsvarar 5,4 mnkr. Vid delåret är målet ej uppnått.

Prognostiserat resultat per 2023-12-31 uppgår till -28,6 mnkr och därmed uppnås ej måluppfyllnad.

Mål: En balanserad budget utan skatthöjningar.

Indikator: Skattesatsen skall vara oförändrad.

En ekonomi i balans utgör en miniminivå för det ekonomiska resultatet på kort sikt. Resultatet bör vara tillräckligt stort så att motsvarade servicenivå kan garanteras även för nästkommande generation utan att den ska behöva uttaxeras en högre skatt.

Skattesatsen per 2023-08-31 är oförändrad från föregående år.

Prognosen för 2023 visar en stor osäkerhet.
Skattesats per 2023-08-31 uppgår till 23,22 kr.

Långsiktig planering

Mål: Självfinansieringsgraden av investeringar

Indikator: Självfinansieringsgraden av kommunens nyinvesteringar skall under en 3-årsperiod vara minst 40 %

Investeringar som görs i den kommunala verksamheten innebär kostnadsbelastningar över långa perioder. Det är därför viktigt att investeringarna finansieras så att kommande generationer inte belastas med effekter av tidigare investeringar. Självfinansieringsgraden visar till hur stor del av kommunens investeringar finansieras enbart med medel som kommunens själv genererat.

Självfinansieringsgraden uppgår per 2023-08-31 till -1,0%.

Prognosen för 2023 visar på en självfinansieringsgrad om -16,8%. Målet uppfylls trots detta då självfinansieringsgraden under den senaste 3-årsperioden uppgår till 60%.

Mål: Soliditet

Indikator: Soliditeten skall utvecklas i positiv riktning och öka från föregående år

Soliditet är ett nyckeltal som används för att mäta den finansiella styrkan i ett långsiktigt perspektiv. Soliditeten anger hur stor del av tillgångarna som finansierats med eget kapital. Soliditeten är beroende av förhållandet mellan förändringen av tillgångarnas storlek i balansräkningen och den förändring som tillförs det egna kapitalet genom årets resultat. Om det egna kapitalet och totala tillgångarna förändras i samma procentuella takt så uppnås en oförändrad soliditet.

Soliditeten per 2023-08-31 uppgår till 23,4 %. Vid samma tidpunkt föregående år uppgick soliditeten till 29,9 %. Målet uppfylls inte vid delåret då soliditeten har minskat.

Prognosen för 2023 visar på en minskad soliditet från föregående år och måluppfyllnad uppnås därmed ej.

3.8 Balanskrav

Det lagstadgade balanskravet är en miniminivå som innebär att intäkterna ska överstiga kostnaderna. Det vill säga resultatet skall vara minst noll. Vid beräkningen av resultat ska vissa poster särbehandlas. Undantag kan dock göras om det står i överenskommelse med god ekonomisk hushållning. I nedanstående beräkning har realisationsvinster och förluster som uppkommit i samband med försäljning av anläggningstillgångar medtagits i resultatet.

Efter avstämning mot balanskravet per den 31 augusti redovisas ett resultat på -14,3 mnkr. Det finns inget balanskravsunderskott från tidigare år att reglera.

Prognosen för hela 2023 visar på ett underskott. Reglering av balanskravsresultatet regleras i kommunallagen 2017:725, 11 kapitlet "Ekonomisk förvaltning".

Balanskrav- Avstämning (mnkr)	Prognos 2023	Utfall 230831	Bokslut 2022	Bokslut 2021
= Årets Resultat enligt resultaträkning	-28,6	-14,3	8,2	10,5
- realisationsvinster som inte står i				

överensstämmelse med
god ekonomisk
hushållning

+ realisationsförluster
till följd av försäljning
som står i
överensstämmelse med
god ekonomisk
hushållning

- orealiserade vinster i
värdepapper

+ orealiserade förluster i
värdepapper

- återförening av
orealiserade förluster i
värdepapper

= Årets resultat efter balanskravsjusteringar	-28,6	-14,3	8,2	10,5
- reservering av medel till resultatutjämnings- reserv				
+ användning av medel från resultatutjämnings- reserv				
= Balanskravsresultat	-28,6	-14,3	8,2	10,5

3.9 Förväntad framtida utveckling

Ragunda kommun har under ett flertal år redovisat positiva resultat och har haft en stabil ekonomi. Tyvärr har ekonomin under 2023 kraftigt försämrats och då framför allt inom våra personaltäta avdelningar som går med stora underskott. Detta beror främst på ökade lönekostnader och ökade pensionskostnader. Även ökade kostnader för räntor, livsmedel, el och drivmedel. Det finns flera orosmoln som utmanar och kräver handling för att hantera de kostnadsökningar som demografin för med sig.

Välfärden i Sverige, och i Ragunda kommun, står inför stora utmaningar. Andelen barn, unga och äldre i samhället kommer att öka. Det är en stor utmaning som innebär att offentlig sektor behöver hitta långsiktiga lösningar för att klara av att finansiera välfärden och klara kompetensförsörjningen. Att utmana dagens sätt att organisera och arbeta samt att använda digitaliseringens möjligheter gör att vi har möjlighet att möta de demografiska förändringarna.

I Ragunda kommun har antalet invånare minskat varje år sedan 1970-talet med undantag av en liten ökning under åren 2016 och 2017. Invånarantalet i Ragunda kommun per 2023-08-31 är 5 136 (5 194) personer. Kommunens befolkning har minskat med 38 personer från årsskiftet. En minskande befolkning är ett stort orosmoment då det bland annat innebär minskade skatteintäkter och statsbidrag.

Tillväxten av skatteunderlaget har under tidigare år varit hög men här ser man att vi har nått en

avmattning som även kommer att finnas framöver. Vi ser redan nu att intäkterna inte ökar i samma takt som kostnaderna. Det innebär att det är hög tid att man i större omfattning måste planera för större strukturella förändringar som ger kostnadsminskning på sikt, redan nu ser vi att skatte- och statsbidragsintäkterna inte täcker kostnaderna för innevarande och även kommande års verksamheter.

Prognosen för 2023 visar på ett underskott om -28,6 mnkr.

Ökade och förändrade lagkrav ökar bördan för våra avdelningar. Det ställs högre krav på kunskap och kompetensutveckling för att hänga med i vår föränderliga värld. Utmaningen att klara det kommunala uppdraget växer i och med de ökade kraven.

Trots en dämpad arbetsmarknad ser vi framför oss stora utmaningar i personal- och kompetensförsörjningen. En förändrad demografi ger behov av ökade välfärdstjänster. Pensionsavgångarna de närmsta åren är stora. Utmaningar att rekrytera och behålla personal med rätt kompetens finns och kommer fortsätta att finnas bland alla avdelningar och verksamheter.

Ett föråldrat fastighetsbestånd med eftersatt underhåll tär på kommunen ekonomi. Behovet av underhåll och investeringar är stort. Vi jobbar nu med ett projekt att inventera vårt fastighetsbestånd så vi vet vad vi kan energieffektivisera och avveckla.

Lärarbehörighet både inom skola och förskola är låg. Behovet av behörig personal är stort och vi har stora svårigheter i rekryteringen. Minskade riktade statsbidrag till skolan ses även som ett bekymmer framöver. Delningstalen, dvs. taket för antal elever i varje klass ses som en verksamhetsrisk. Små enheter/grupper ger ökade kostnader för verksamheten. Den psykiska ohälsan bland barn och unga ökar och är en stor utmaning för både förskola och skola.

Även inom stöd- och omsorgsavdelningen ser man kompetens- och personalförsörjningen som en stor verksamhetsrisk. Behovet och risken är störst bland vård- och omsorgspersonal och då främst bland legitimerad personal. Demens är en växande folksjukdom. Antalet drabbade kommer att stiga i takt med att den äldre befolkningen ökar i antal. Inom avdelningen ser man ett ökat vårdbehov och större vårdtyngd.

Statens neddragning av Arbetsförmedlingen och den minskade ersättningen till de arbetsmarknadspolitiska programmen är ett bekymmer. Ökade kostnader för individ- och familjeomsorgen (IFO) och fler personer som behöver ekonomiskt bistånd kan bli en konsekvens av dessa neddragningar.

Hoten och utmaningarna för Ragunda kommun är många men vi går in i denna osäkra framtid med en stark vilja att utföra det kommunala uppdraget på bästa sätt med de medel som finns till förfogande.

I positiv tro på framtiden bygger vi med medborgarna en välmående och växande kommun genom nytänkande och mod!

4 Resultaträkning (tkr)

	Delår 2023	Budget 2023	Prognos 2023	Avvikelse prognos	Bokslut 2022	Delår 2022
Verksamhetens intäkter	69 594	106 792	110 207	3 414	114 054	73 355
Verksamhetens kostnader	-337 970	-484 156	-517 349	-33 193	-481 677	-304 788
Avskrivningar	-13 988	-21 000	-21 000	0	-20 284	-12 128
Verksamhetens nettokostnad	-282 364	-398 364	-428 143	-29 779	-387 907	-243 562
Skatteintäkter	169 775	254 507	254 661	154	249 174	160 933
Generella statsbidrag och utjämning	101 006	150 409	151 010	601	147 642	98 297
Verksamhetens resultat	-11 583	6 552	-22 472	-29 024	8 909	15 667
Finansiella intäkter	224	300	389	89	869	669
Finansiella kostnader	-2 905	-5 980	-6 491	-511	-1 536	-538
Resultat efter finansiella poster	-14 264	872	-28 574	-29 446	8 242	15 798
Årets resultat	-14 264	872	-28 574	-29 446	8 242	15 798

5 Balansräkning (tkr)

	Delår 2023	Bokslut 2022	Delår 2022
Tillgångar			
Anläggningstillgångar			
Materiella anläggningstillgångar			
Mark, byggnader o tekniska anläggningar	401 984	414 868	374 389
Maskiner o inventarier	10 976	13 043	10 666
Pågående arbete	26 554	0	24 295
Övriga materiella anläggningstillgångar	0	0	0
Finansiella anläggningstillgångar	5 251	4 484	4 288
Summa anläggningstillgångar	444 765	432 395	413 637
Omsättningstillgångar			
Förråd	285	285	285
Fordringar	21 162	37 136	14 991
Externa arbetsorder	0	0	0
Kortfristiga placeringar	0	0	0
Kassa och bank	29 393	26 453	32 972
Summa omsättningstillgångar	50 840	63 875	48 248
Summa tillgångar	495 605	496 269	461 885
Eget kapital, avsättning och skulder			
Eget kapital			
Eget kapital	-130 418	-122 176	-122 176
Summa Eget kapital	-130 418	-122 176	-122 176
Avsättningar			
Avsättningar för pension	-5 822	-4 990	-5 083
Andra avsättningar	-7 316	-7 457	-6 754
Summa avsättningar	-13 138	-12 447	-11 837
Skulder			
Långfristiga skulder	-283 811	-252 228	-248 243

	Delår 2023	Bokslut 2022	Delår 2022
Kortfristiga skulder	-82 502	-101 176	-63 831
Summa skulder	-366 313	-353 404	-312 074
Summa Eget kapital, avsättning, skulder	-509 870	-488 027	-446 087
Förändring av eget kapital	-14 264	8 242	15 798
Panter och ansvarsförbindelser (mnkr)			
Ansvarsförbindelser	4,9	4,9	4,9
Pensionsskuld	131,9	128,1	131,6

6 Kassaflödesanalys (tkr)

Kassaflödesanalys	Delår 2023	Bokslut 2022	Delår 2022
DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN			
Årets resultat	-14 264	8 242	15 798
Justering för ej likviditetspåverkande poster	27 229	28 038	15 607
Övriga likviditetspåverkande poster	-141	-15	-10
Medel från verksamheten före förändring rörelsekapital	12 824	36 265	31 396
Ökning/minskning kortfristiga fordringar	15 975	-11 137	11 009
Ökning/minskning av förråd och varulager lager	0	0	0
Ökning/minskning kortfristiga skulder	-18 674	16 715	-20 630
Kassaflöde från den löpande verksamheten	10 125	41 843	21 774
INVESTERINGSVERKSAMHET			
Investering i materiella anläggningstillgångar	-26 554	-49 687	-24 295
Försäljning av materiella anläggningstillgångar	1 137	0	0
Förvärv av finansiella anläggningstillgångar	-767	-196	0
Avyttring av finansiella anläggningstillgångar	0	0	0
Kassaflöde från investeringsverksamheten	-26 185	-49 883	-24 295
FINANSIERINGSVERKSAMHET			
Nyupptagna lån	20 000	0	0
Amortering av skulder för finansiell leasing	0	0	0
Amortering av långfristiga skulder	-1 000	-2 000	-1 000
Kassaflöde från finansieringsverksamheten	19 000	-2 000	-1 000

Årets kassaflöde	2 940	-10 040	-3 521
Likvida medel vid årets början	26 453	36 493	36 493
Likvida medel vid periodens/årets slut	29 393	26 453	32 972

NOTER

Not x Justering för ej likviditetspåverkande poster

Avskrivningar	13 988	20 284	13 468
Nedskrivningar	-174	15	0
Gjorda avsättningar	832	601	-14
Investeringsbidrag	12 583	7 208	2 153
Övriga ej likviditetspåverkande poster	0	-70	0
	27 229	28 038	15 607

Not y Övriga likviditetspåverkande poster som tillhör löpande verksamhet

Utbetalning av övriga avsättningar	141	15	10

Cykliska effekter och säsongsvariationer

Resultatet för delåret är oftast bättre än resultatet på helåret, vilket till största delen beror på semesterlöneskulden.

7 Driftredovisning (tkr)

	Delår 2023	Budget 2023	Prognos 2023	Avvikelse prognos	Bokslut 2022	Delår 2022
Politik	2 722	4 300	4 366	-65	4 431	2 237
Kommunlednings- avdelning	24 878	36 880	36 184	696	30 876	15 168
Samhällsbyggnads- avdelning	21 906	29 177	35 157	-5 980	31 513	20 025
Ragunda bostad	-146	-1 802	766	-2 569	-113	-1 113
Barn- och utbildnings- avdelning	66 661	94 955	103 630	-8 674	95 496	58 516
Stöd- och omsorgs- avdelning	114 184	155 000	168 934	-13 934	150 541	99 960
Förbunden	28 536	41 844	42 810	-966	37 671	25 500
Summa Kommunstyrelse	258 741	360 354	391 847	-31 493	350 415	220 292
Överförmyndar- verksamhet	270	790	771	19	685	366
Bygg- och miljönämnd	3 709	5 725	6 093	-368	4 990	3 335
Summa	262 721	366 869	398 711	-31 842	356 090	223 993
Utbetalda pensioner	5 546	10 495	8 322	2 173	11 275	7 333
Avskrivningar	13 988	21 000	21 000	0	20 284	12 128
Risikkostnader	109	0	109	-109	258	108
Summa överföring till resultaträkning	282 364	398 364	428 142	-29 778	387 907	243 562

8 Investeringar (tkr)

	Budget 2023	Delår 2023	Avvikelse delår	Prognos 2023	Avvikelse Prognos
Förvaltningsfastigheter					
Shb ledning	500	260	240	500	0
Strategisk planering och stöd	1 000	159	841	800	200
Fastighet förvaltningsfastighet	15 099	6 222	8 877	12 749	2 351
Fastighet fritidsanläggningar	2 000	505	1 495	2 141	-141
Städ	500	324	176	500	0
Spos övriga anläggningar	2 200	142	2 058	552	1 648
Summa Förvaltningsfastigheter	21 299	7 613	13 686	17 242	4 058
Industri och affärslokaler					
Fastighet Industri- och affärslokaler	1 576	926	650	904	672
Summa Industri- och affärslokaler	1 576	926	650	904	672
VA					
Vatten och avlopp	12 066	3 882	8 184	5 409	6 657
Summa VA	12 066	3 882	8 184	5 409	6 657
Renhållning					
Renhållning	2 028	74	1 954	372	1 655
Summa Renhållning	2 028	74	1 954	372	1 655
Totalt Tekniska	36 969	12 495	24 474	23 927	13 042
Ragunda hyreshus					
Fastighet Ragunda bostad	19 032	2 085	16 947	7 864	11 168
Summa Ragunda hyreshus	19 032	2 085	16 947	7 864	11 168
Fiber					
Spos fiber	10 000	10 680	-680	10 000	0
Summa Fiber	10 000	10 680	-680	10 000	0

	Budget 2023	Delår 2023	Avvikelse delår	Prognos 2023	Avvikelse Prognos
Bygg o Miljö					
Miljö- och hälsoskydd	300	23	277	207	93
Trafik och bostadsanpassning	150	19	131	150	0
Summa Bygg o Miljö	450	42	408	357	93
Skola Förskola					
Övergripande förskola	300	47	253	300	0
Övergripande skola	1 100	876	224	1 100	0
Summa Skola Förskola	1 400	923	477	1 400	0
Vård					
Övergripande vård/omsorg	300	0	300	300	0
Summa Vård	300	0	300	300	0
Kommunledning					
Övergrip ledning och administration	200	0	200	200	0
Övergripande kommunledning	300	0	300	300	0
It-enhet	850	329	521	850	0
Summa Kommunledning	1 350	329	1 021	1 350	0
Kommunen totalt	69 501	26 554	42 947	45 198	24 303

9 Redovisningsprinciper

9.1 Ord och uttryck

Likviditet

Kommunens betalningsförmåga på kort sikt.

Soliditet

Soliditeten visar kommunens ekonomiska styrka på lång sikt och anges i form av hur stor andel av kommunens totala resurser som utgörs av eget kapital.

Resultaträkning

Resultaträkningen redovisar kommunens samtliga intäkter och kostnader under räkenskapsåret.

Avskrivningar

Planmässig värdenedsättning av anläggningstillgångar.

Nettokostnader

Driftkostnader efter avdrag för driftbidrag, avgifter och ersättningar. Finansieras med skattemedel.

Balansräkning

Balansräkningen visar värdet av samtliga tillgångar, avsättningar och skulder samt eget kapital på dagen för räkenskapsårets utgång (balansdagen).

Omsättningstillgångar

Tillgångar avsedda att omsättas inom ett (1) år t.ex. likvida medel, kortfristiga fordringar och förråd.

Eget kapital

Eget kapital visar skillnaden mellan tillgångar och skulder. Avser den del av kommunens tillgångar som inte är lånefinansierade.

Avsättningar

Skulder eller åtaganden där det exakta beloppet inte är känt.

Långfristiga skulder

Skulder med en löptid överstigande ett (1) år.

Kortfristiga skulder

Avser skulder som förfaller till betalning inom ett (1) år t.ex. leverantörsskulder, moms, lån som skall betalas under det närmaste året.

Kassaflödesanalys

I kassaflödesanalysen redovisas kommunens in- och utbetalningar under räkenskapsåret.

Driftredovisning

Omfattar kostnader och intäkter för den löpande verksamheten under året. Ett sammandrag av verksamheternas kostnader och intäkter förs till resultaträkningen.

Investeringsredovisning

Investeringsredovisningen visar hur kommunens investeringar fördelar sig på olika verksamhetsområden under året. Investeringarna förs in i kassaflödesanalysen.

9.2 Hur vi redovisar

Delårsrapporten är upprättad i enlighet med lagen om kommunal bokföring och redovisning (LKBR) samt rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning (RKR) rekommendationer.

Leverantörsfakturer har i huvudsak skuldbokförts och belastat periodens redovisning.

Utställda fakturer har i huvudsak fordringsförts och tillgodogjorts periodens redovisning.

Kostnadsräntor Upplupna räntor har redovisats som kortfristig skuld.

Outtagna semesterdagar, ferielön och okompenserad övertid har redovisats som kortfristig skuld.

Personalomkostnadspålägget uppgår till 44,53% för år 2023.

Materiella anläggningstillgångar har i balansräkningen upptagits till anskaffningsvärde minus eventuella investeringsbidrag och efter avdrag för avskrivningar.

Statsbidrag hänfödda till perioden har tillgodogjorts periodens redovisning.

Avsättning för pensioner – Pensioner intjänade fr.o.m. 1998 redovisas som en avsättning i balansräkningen. Pensioner intjänade före 1998 redovisas som en ansvarsförbindelse.

Avgiftsbestämda del av pensionsskulden har bokförts som kortfristig skuld. Beräkning har skett enligt RIPS 17.

Anläggningstillgångar - Fast och lös egendom avsedda för stadigvarande innehav samt värdepapper och långfristiga fordringar.

Leasing - Samtliga leasingavtal utom ett (1) har klassificerats som s.k. operationella leasingavtal. Periodens leasingkostnader redovisas som rörelsekostnad i resultaträkningen.

VA-redovisning - För VA-verksamheten upprättas en separat redovisning vid årsbokslut. Kan hämtas på kommunen.

Lånekostnader - Räntor belastar den period de hänförs till.

9.3 Avskrivningar

Avskrivning av materiella anläggningstillgångar görs med linjär avskrivning under den beräknade nyttjandeperioden. På tillgångar i form av mark, konst och pågående arbeten görs inga avskrivningar. Avskrivningstider som normalt tillämpas i kommunen är 3, 5, 10, 20, 33, 50 år.

Byggnader och mark

- Mark: obegränsad
- Verksamhetsfastigheter: 20 – 50 år
- Fastigheter för affärsverksamhet: 20 – 33 år
- Publika fastigheter: 20 – 33 år
- Fastigheter annan verksamhet: 20 – 33 år

- Bostäder: 50 år

Maskiner och inventarier

- Datorer: 3 - 5 år
- Maskiner: 10 år
- Övriga inventarier: 5 - 10 år

Komponentavskrivning har gjorts för investeringar över 2 mnkr. Sex komponenter används:

1. Stomme inkl grund, innerväggar: 50 år
2. Tak, fasad, fönster och dörrar: 30 år
3. Värme, sanitet, el och hissar: 30 år
4. Ytskick, golv, ventilation: 30 år
5. Våtutrymmen: 20 år
6. Övrigt: 20 år

10 Politik

10.1 Ekonomiskt utfall (tkr)

	Delår 2023	Budget 2023	Prognos 2023	Avvikelse Prognos	Bokslut 2022	Delår 2022
Summa Politik	2 722	4 300	4 366	-65	4 431	2 237

10.2 Kommentarer utfall 31/8 samt prognos 2023

Politiska verksamheten gör ett positivt resultat per 2023-08-31 på drygt 140 tkr. Resultatet beror till stor del på återbetalning av arvoden som felaktigt betalades ut under 2022.

Vidare konstateras att kostnaden för arvoden är högre än budgeterat. Detta kan förklaras av nya arvodesbestämmelser där arvodet har höjts.

Prognosen för helår 2023 är ett underskott på drygt 65 tkr, till stor del på grund av högre kostnader för arvoden.

10.3 Årets händelser

Kommunstyrelsen har under delåret bytt ordförande. Givet att valet genomfördes under hösten 2022 är flera ledamöter nya i politiken. Dessa har introducerats under tidig vår.

10.4 Framtid

Under försommaren 2024 genomförs Europaparlamentsvalet vilket kommer medföra kostnader för kommunen. Arbete kommer att fortsätta med att undersöka flera samverkansformer.

11 Kommunledningsavdelningen

11.1 Ekonomiskt utfall (tkr)

	Delår 2023	Budget 2023	Prognos 2023	Avvikelse Prognos	Bokslut 2022	Delår 2022
Administration och verksamhetsstöd	18 369	29 716	28 534	1 182	24 586	11 664
Utvecklingsenhet	3 248	4 282	4 352	-70	3 814	1 100
Bibliotek	2 025	3 002	3 148	-146	2 621	1 692
Skogsdrift	68	-1 600	-1 600	0	-1 634	-530
Trafik	1 167	1 480	1 750	-270	1 490	964
Summa Kommunlednings- avdelning	24 878	36 880	36 184	696	30 876	14 889
Överförmyndar- verksamhet	270	790	771	19	685	366

11.2 Kommentarer utfall 31/8 samt prognos 2023

HR-enheten

HR-enheten har fram till delåret ett positivt resultat beroende på att vi minskat kostnader för företagshälsa samt att utbildningskostnader varit mindre än planerat. Prognosen visar att vi kommer ha ett plusresultat men att det minskar från delåret då vi nu tillsatt de planerade tjänsterna samt att vi har ökade kostnader för datatjänster som vi övertagit ansvar för från andra verksamheter.

Ekonomienheten

I ekonomienheten ingår fordonssamordning, upphandlingssamordning och ekonomi.

Ekonomienhetens budget för år 2023 uppgår till 5,7 mnkr. Utfallet per 2023-08-31 är 3,7 mnkr. Prognosen för år 2023 är 5,4 mnkr. Avvikelsen beror främst på vakanta tjänster delar av året samtidigt en ökad kostnad inom upphandlingsområdet.

Kommunikationsenheten

Kommunikationsenheten består av tre olika verksamheter; IT, kundcenter och kommunikation. Kundcenter har en positiv avvikelse på 371 tkr beroende på personalkostnader (föräldraledighet) och ett nytt avtal gällande teleavgifter som ger minskade kostnader. Kommunikation ligger i balans och IT-verksamheten har en blygsamt positiv prognos på 26 tkr.

Kanslienheten

Kanslienheten gör en negativ avvikelse mot budget på drygt 230 tkr per 2023-08-31 och beror till allra största del på en ytterligare tillsatt tjänst som inte fanns med i budgetarbetet.

Utvecklingsenheten

Näringsliv och Turism gör en liten negativ avvikelse mot budget på 26 tkr.

Biblioteken

På grund av att en projektanställning bokförts i ordinarie budget ser det ut som att Biblioteken har ett underskott på 145 tkr. Det är nu åtgärdat och därmed kommer bibliotekens resultat att sannolikt bli ett blygsamt plus med ca 10 tkr.

Säkerhet

Säkerhet gör en positiv avvikelse mot budget på drygt 248 tkr och beror till allra största del på statsstöd som inte fanns med i budgetarbetet.

Trafik

Som ”Trafik” under kommunledningsförvaltningen ingår endast färdtjänsten. Resterande trafik ligger centralt i länet och är sedan tidigare skatteväxlad.

Färdtjänsten har blivit dyrare under 2023 och därmed överskridit budgeten med totalt -180 tkr till och med augusti. Enligt prognosen räknar vi med en negativ avvikelse på 270 tkr på helåret.

Skogsdrift

Hittills i år har det inte skett så mycket i fråga om avverkningar. Räknar med att slutavverkningar görs under hösten. Och skulle inte det ske så finns möjligheten att ta ut förskott med 70% på kontrakterade avverkningar, vilket gör att budgeterat netto på 1,6 mnkr bör hålla.

Överförmyndarverksamhet

Verksamheten uppvisar ett positivt resultat mot budget per 2023-08-31, till största del beror detta på att kommunen ej ännu har fakturerats av värdkommunen Östersund för det andra tertialet.

Verksamhetens prognos är även den positiv, vilket ser ut att bero på lägre kostnader för arvoden än budgeterat.

11.3 Årets händelser

HR-enheten

HR enheten har under året påbörjat arbetet med att bygga upp en bemanningsenhet. Vi har även påbörja arbetet med strategiskt arbete med att minska sjuktalen genom att en medarbetare anställt för verksamhetsstöd kring frågorna kring sjuktal. Vi arbetar aktivt med att automatisera och digitalisera så många tjänster som möjligt inom personal- och arbetsmiljöområdet. HR enheten har lagt mycket arbete kring frågan om 11-timmars dygnsvila och vad det innebär för oss som arbetsgivare.

Ekonomienheten

Under året har arbetssituationen varit ansträngd på grund av vakanta tjänster delar av året. En ekonom sa upp sig i slutet av 2022 och under rekryteringsperioden har vi köpt timmar från en tidigare ekonom som gått i pension. Senare under våren har en ny ekonom anställts. Rekrytering

av ekonomichef har pågått årets första 6 månader och till slut landat i en anställning på 50% av tidigare tf ekonomichef.

Vi har också jobbat med att få in både månadsrapporterna, delårsrapporten och årsredovisningen i ett nytt system. Vi räknar med att allt är på plats innan årets slut.

Kommunikationsenheten

Kommunikationsverksamheten har färdigställt kommunens webb ragunda.se och kommer nu, via projektpengar, under hösten arbeta med ragudadalen.se. Arbetet med att införa fler e-tjänster i samarbete med verksamheterna pågår. Alla blanketter är samlade under Open-e med ambitionen att de snart ska vara e-tjänster. Deltar fortsatt i "Ta Steget", ett länsprojekt som syftar till inflyttning och kompetensförsörjning. Vi har nu ansvar över livesändningarna av KF.

Kundcenter deltar i ett utökat samarbete angående telefoni/växel med övriga Jämtlandskommuner. Vi har fortsatt ansvar att svara för Strömsunds växel.

IT arbetar vidare med att ta fram nya processer och tekniska lösningar för vår IT-miljö. Säkerhetsfrågor är fortsatt aktuella.

Kanslienheten

Kanslienheten har hittills under året anställt en projektsamordnare som ska bistå vid sökande och återrapportering av projektmedel. Utöver detta fortlöper samarbetet kring e-arkiv. Dock med förseningar kopplat till upphandling. Kansliet har också arbetat med att introducera kommunstyrelsens nya ordförande i sitt uppdrag. Kansliet har även arbetat tillsammans med barn- och utbildningsavdelningen med den skolutredning som presenterades under september 2023.

Planering och uppföljning är fortsatt en viktig del i kansliets arbete, och där har man arbetat för att introducera detta i verksamhetssystemet Stratsys.

En ny informationshanteringsplan har arbetats fram och antogs av kommunstyrelsen i början av året.

Utvecklingsenheten

Näringslivsutveckling och Landsbygdsbefrämjande åtgärder

Vi medverkar i ett antal regionala projekt bland annat Etableringsfrämjande som handlar om hur vi kan stötta befintliga företag samt arbeta för att skapa fler arbetstillfällen. Projektet En attraktiv Region syftar till att få flera att flytta till regionen och vår kommun. Vi medverkar också i Handelskammarens projekt Kompetenskompassen. Under våren har vi tillsammans med politiken gjort företagsbesök

Vi har tillsammans med kommunikationsenheten fortsatt utveckla www.ragudadalen.se Under fliken Hitta hem har nya rubriker och texter tillförts, somliga innehållande seriösa budskap paketerade i humorförpackning. Där har också rubriken Vi som bor här utökats med fyra företagarpporträtt som visar både bredden av företagande samt den geografiska spridningen, där de alla bor längst bort från centralorten i fyra olika väderstreck. Under rubriken Föreningsliv har det tillförts berättelser om till dags dato fem olika ideella föreningar. Vi kan se att arbetet med husinventering som görs tillsammans med intresserade byar ger resultat, inflyttningen har ökat. De listorna, tillsammans med nätverket Byvärdar/byombud har blivit ett bra verktyg för att finna

bostad åt inflyttaraspiranter, då dessa själva i de flesta fall redan har nagelfarit Hemnet och Blocket. Flera rundresor i akt och mening att visa kommunen för inflyttaraspiranter har genomförts, och dessa resor har varit mycket uppskattade. De har skraddarsyttts för att passa varje inflyttaraspirants speciella intressen och önskemål. Utskick till "Fastighetsägare som ej bor på sin fastighet" har tidigare, i samarbete med byföreningar, gjorts i bygder som omfattar drygt halva kommunens yta, och detta planeras att fortsätta i den takt som respektive bygd känner sig redo för det. Det kan skönjas en trend av ökade fastighetsförsäljningar i kölvattnet av dessa utskick, vilken dock ej kan anses vara statistiskt signifikant.

Vi har fortsatt samordna och informera om de åtgärder riktat mot näringsliv som regering, myndigheter och regionen beslutat om för att stödja näringslivet. Vi jobbar också aktivt med att utifrån Ragundas möjligheter och behov fortsatt ge inspel till arbetet med den Smarta specialiseringsstrategin (S3), samt OECD . Tillsammans med Sollefteå, Kramfors och Bräcke kommuner fortsätter vi arbetet med möjligheterna för persontågstrafik, Östersund - Umeå. Vi skickar varje månad ut nyhetsbrev till företagen.

Folkhälsa Kultur Fritid

I arbetet med föreningslivet så är revideringen av föreningsbidragen inom kort färdiga och förslaget presenterat för politiken. Vi tillsammans med politiken ska nu under hösten bjuda in föreningslivet till möten för synpunkter och dialog. Många föreningar har varit i kontakt och bjudit in föreningsamordnaren på möten för att prata utveckling och framtidsplaner. I arbetet med de brottsförebyggande så har nu lagen "Kommuner mot brott" börjat gälla från och med 1/7 2023. Samordnaren arbetar nu för att organisationen kring det brottsförebyggande arbetet ska vara enligt de lagkrav som kom och utbildar sig.

Samordnaren deltar även i flertal lokala och länsövergripande nätverk och det har informerats mycket internt om den nya lagen och arbetet som ska göras gemensamt i organisationen. Vi har valt att gå vidare med nästa steg i en pilot för regional samordning mellan nationella myndigheter för att stärka kommunernas kapacitet att arbeta främjande och förebyggande för att barn och unga ska lyckas med skolan. Länsstyrelsen har av den anledningen hjälpt oss att göra en analys och se om vi jobbar i rätt riktning eller om det är något vi måste förändra, den analysen kommer presenteras under hösten. Det har ordnats föräldramöten tillsammans med skolan, polisen och IFO, en samverkan för att stärka vårdnadshavares kunskaper kring bland annat droger

Vi var med att samordna firandet av Sveriges nationaldag, som i år var på Döda fallet med högtidstalare Jonas Andersson, ordförande regionala utvecklingsnämnden Tillsammans med Vuxenskolan har vi drivit ett pilotprojekt kring Kulturella landskapsvandringar. Vi handlägger årets kulturstipendiater, studieförbundsstöd samt föreningsstöd. Vid Döda fallet har Estrad Norr satt upp musikföreställningen "Lapp-Nils".

Vi samverkar med SISU Idrottsutbildarna och har deltagit i de regionala nätverken för FritidZ och KulturZ. Vi handlägger årets kulturstipendiater, studieförbundsstöd samt föreningsstöd.

Turism

Vi har under året jobbat med utveckling av våra anläggningar vid Döda fallet och Thailandska Paviljongen. Döda fallet blev i januari 2022 utsedd till Sveriges andra nationella Geopark och arbetet med detaljplanen har fortsatt. Under våren hade vi träffar med turistföretagen och övriga näringslivet för att informera om Geoparken. Den 17 juni genomfördes invigningen av Geoparken med bl.a. landshövding Marita Ljung. Samtidigt invigdes även de nya spångarna och informationsskyltarna som Länsstyrelsen byggt. Vid Paviljongen har ett avtal med Fors Företagarförening upprättats och de har skött den dagliga verksamheten under sommaren

Biblioteken

Biblioteken har under året utöver vanligt öppethållande med klassbesök och möten med medborgarna om frågor i stort och smått som turistinformation, digital hjälp, utskriftshjälp, studentlitteratur, boktips, bokcirklar med mera anordnat Bibbla träffar, totalt 12 per år, på samtliga bibliotek som en del i Makerspace-tankar där praktiskt lärande också kan hittas på biblioteken. Läsfrämjande insatser görs kontinuerligt i förskolorna genom kapprumsbiblioteken. Biblioteken har även anordnat sagostund med Bland drakar och Dragqueens. Biblioteksplanen blev antagen av KF. Biblioteken samarbetar med biblioteken i Bräcke med boktransporter mellan våra egna och biblioteken i Bräcke. Även något gemensamt APT.

Säkerhet

Säkerhet har tillsammans med verksamheterna fortsatt arbetet med kontinuitetsplanering och mandatperiodens risk och sårbarhetsanalys (RSA) 2024–2027. På regional nivå har vi fokuserat på processen för hantering av händelser av större karaktär.

Trafik

Ett normalt år vad gäller färdtjänsten men som blivit dyrare till följd av inflationen och därmed även ökade bränslekostnader.

Skogsdrift

Ett normalt år avseende skogsbruk. Vi fortsätter att följa skogsbruksplanerna och utför rätt åtgärd i rätt tid när det gäller avverkning, gallring, skogsvård och vägunderhåll.

Överförmyndarverksamhet

Sedan 1 januari 2023 ingår Ragunda i gemensam överförmyndarnämnd med Åre, Krokom och Östersund. En ledamot från Ragunda ingår i nämnden och kommunen har utpekad tjänsteperson som löpande får information från verksamheten.

11.4 Framtid

HR-enheten

Framtidens utmaningar består främst av fortsatt stödja verksamheterna i deras arbete med att minska sjuktalen samt kompetensförsörjning. Internt behöver vi arbeta vidare med att införa enkla stödssystem för chefer och medarbetare och arbetet med att följa upp och att kvalitetssäkra våra processer inom HR-området.

Ekonomienheten

Arbetet med att ytterligare digitalisera verksamheten pågår och där måste vi göra det vi kan för att effektivisera enheten ytterligare, den största utmaningen är problemen att rekrytera samt de stigande kostnaderna. Arbetsuppgifterna framåt går mot mera analysarbete än rena sifferinmatningar, vilket vi försöker ställa om till.

Kommunikationsenheten

Färdigställa ragundadalen.se och tydliggöra inflyttarsidorna. Fortsätta arbetet med att ta fram fler e-tjänster och skapa fler integrationer med våra verksamhetssystem. Vi kommer också utbilda våra redaktörer som ska ansvara för textinnehållet på respektive avdelning på www.ragunda.se. Kriskommunikationsplan ska färdigställas och tas upp för beslut.

Kundcenter kommer att samarbeta med samhällsbyggnadsverksamheten och näringslivsenheten angående att utveckla system/processer för bokningar av våra lokaler.

IT kommer att påbörja ett arbete med accesspunkter i våra fastigheter och fortsätta arbetet med att förbättra vår IT-miljö.

Kanslienheten

Enheten kommer att fortsätta att arbeta med införandet av e-arkiv. Under hösten kommer även uppstart inför Europaparlamentsvalet 2024 ske. Införandet av Stratsys brett i kommunen är fortsatt ett målområde och till grund för det behöver eventuellt en översyn av kommunens dokument för mål- och budgetstyrning göras.

Utvecklingsenheten

Näringslivsutveckling och Landsbygdsbefrämjande åtgärder

Vi kommer fortsätta arbetet med att informera om de olika möjligheter och stöd som våra företagare kan ta del av via Region JH, Länsstyrelsen, Almi, Nyföretagarcentrum, Leader3sam, JHT och Peak Region med mera.

Arbetet med Näringslivsstrategin är prioriterat och vi jobbar med handlingsplanerna därtill. En del i handlingsplanen är att förbättra dialogen med näringslivet, vi har startat upp Näringslivsrådet och kommit i gång med företagsbesök som en del i detta. Kompetensbehovet är fortsatt högt bland våra företag och vi jobbar tillsammans med länets övriga kommuner i projektet En attraktiv Region med att attrahera arbetskraft. Detta i kombination med Ragundadalens inflyttarsida "Hitta hem" och lediga-hus inventeringen samt fler företagsbesök gör att vi får fokus på denna fråga. Kompetensförsörjningsfrågorna är också en prioriterad del i vår Näringslivsstrategi, vi medfinansierar Handelskammarens kompetensprojekt, kompetenskompassen som jobbar med att framtidens arbetskraft kunskap för att kunna ta medvetna studie- och yrkesval. Vi ska uppdatera den kommersiella serviceplanen för Ragunda kommun. Under hösten kommer vi tillsammans med politiken göra företagsbesök.

Folkhälsa Kultur och Fritid

Arbetet med att ta fram en fungerande och strukturerad organisation kring arbetet och samverkan i folkhälso- och brottsförebyggande rådet kommer att fortgå utifrån den nya lagen Kommuner mot brott. Det kommer även att fortsätta arbetas för att bättra samordna de verksamheter som arbetar med (ej lagstadgat) föräldraskapsstöd i kommunen och vi hoppas att Länsstyrelsen analys

ska ge oss bra verktyg att arbeta med. Samordnaren ser på möjligheter hur man i samverkan med föreningslivet kan nyttja befintliga samlingslokaler som fritidsgårdar och mötesplatser och finansiering till det.

Turism

Fors företagarförening förstudie som tittar på utvecklingen av Paviljongen där vi finns med som anläggningsägare ska nu vara klar och vi ska få resultatet presenterat för oss. En ny kommunkarta där våra leder finns med ska tas fram. Ragundadalen.se kommer att översättas till engelska. Vi har också genomfört en enkätundersökning som vi nu ska sammanställa. Syftet med enkäten är att se till att utvecklingen i vår kommun följer Ragundabornas egna önskemål därför samlar vi in upplevelser som medborgarna tycker är attraktiva. Detta är också en del i en Näringslivsstrategin och syftar till att få en god tillgång till attraktiva upplevelser och evenemang.

Biblioteken

Framtida händelser: Barnteater, läsfrämjande arbete för barn och vuxna, digitalt lärande. Planering för att tillsätta ny bibliotekarietjänst som jobbar med skolbiblioteksverksamhet.

Säkerhet

Vi kommer fortsätta arbetet med mandatperiodens styrande dokument för krisberedskap och civilt försvar, parallellt fortsätter ett nytt statligt uppdrag, HOSS som är ett riktat stöd för att stärka beredskapen inom kommunal hälso- och sjukvård och socialtjänst.

Trafik

Här är fortsatta kostnadsökningar att vänta.

Skogsdrift

Vi fortsätter att följa den långsiktiga plan som ligger och som fram till nu genererat ca 1,6 mnkr i netto per år. Möjlighet finns till ett högre årligt netto de närmaste åren eftersom prisbilden ligger på en högre nivå idag än tidigare. En rimlig bedömning bör vara ett årligt netto på ca 2,5 mnkr i netto.

Överförmyndarverksamhet

Samverkan inom ramen för den gemensamma nämnden kommer att fortsätta. Tjänstepersoner anställda av den gemensamma nämnden kommer även i fortsättningen att hålla i utbildningar för gode män och förvaltare på plats i kommunen.

12 Barn- och utbildningsavdelningen

12.1 Ekonomiskt utfall (tkr)

	Delår 2023	Budget 2023	Prognos 2023	Avvikelse Prognos	Bokslut 2022	Delår 2022
Förskola	20 168	28 965	31 132	-2 167	28 761	18 317
Grundskola	43 221	61 315	67 640	-6 325	58 791	35 059
Kulturskola	1 504	2 361	2 170	192	2 363	1 427
Elevhälsa	1 768	2 314	2 688	-374	5 582	3 713
Summa Barn- och utbildning avdelning	66 661	94 955	103 630	-8 674	95 496	58 516

12.2 Kommentarer utfall 31/8 samt prognos 2023

Övergripande

Avdelningen har ett underskott vilket består av bland annat sjuklönekostnader där olika virusjukdomar har haft stor påverkan. För året 2023 finns inga kostnader för sjuklönerna budgeterat. På avdelningen har anställts fler behöriga lärare och förskollärare vilket medfört en markant ökad kostnad. Lönerrevisionen samt en stor höjning av PO-tillägg 2023 medförde en större ökning än beräknat. Det sparbetet på 6,5 mnkr som ålades avdelningen inför budgetåret 2023 har ej uppnåtts till fullo. Åtgärder har vidtagits, bland annat i form av minskad bemanning.

Fortsatt många barn och elever under tidiga och sena vistelsetider, kl. 06.00-18.00 på förskola och fritidshem leder till ökad kostnad. Ensamarbete har i större utsträckning arbetats bort i förskola och fritidshem, utifrån beläggning och behov i barngrupperna. Kostnader för elever i anpassad grundskola har ökat. Interkommunal ersättning har ökat samt uppräknat av skolskjutskostnader har skett under året. Omfattande ökning av kostnader för barn i behov av särskilt stöd på hela avdelningen.

Förskola

Förskolan i Bispgården redovisar ett underskott, vilket till största del beror på ökade personalkostnader för att bemanna ytterligare en avdelning. Detta till följd av ökat barnantal som överskrider brandskyddet, samt lokalens ändamålsenlighet. Femårsgrupp och fritids samverkar fortsatt i hög omfattning, men från augusti 2023 finns inga samordningsvinster mellan Småfolkets förskola och Järåskolan på grund av det geografiska avståndet flytten medfört. Brist på legitimerad och behörig personal i Hammarstrands förskolor medför lägre kostnader, liksom hög korttidsfrånvaro där vikarier ej funnits att tillsätta. Stuguns förskolor har ett underskott som till stor del beror på behörig personal.

Grundskola

En utmaning under året har varit att tillsätta vikarier utifrån behovet, samtidigt som samtliga vikariekostnader för påverkar resultatet negativt då det inte är budgeterat. Lagen om särskilt stöd

Skollagen kap 3 § 10, innebär stora kostnader som inte finns i budget då resurser i form av personal satts in för barn i behov av särskilt stöd. Rektorerna ser att behovet av särskilt stöd ökar markant. Skolorna har ett ökat antal elever i anpassad grundskola i egen regi vilket medför en ökad kostnad. Rektorerna ser en ökning av psykisk ohälsa bland barn och ungdomar, samt en ökning av trygghets- och kränkingsärenden som kräver personalresurser för utredning och hantering.

Stora barngrupper och särskilt stöd på fritidshemmet medför ökad bemanning och kostnader. Förskola och fritidshem i Hammarstrand har under vårterminen 2023 inte haft möjlighet att samarbeta kring öppningar och stängningar, på grund av stora behov i barn- och elevgrupperna.

Kulturskola

Kulturskolan redovisar ett överskott utifrån tilldelad budget, då Kulturskolan på grund av besparingskrav minskat med två tjänster. Behovet av ändamålsenliga lokaler för musikundervisning kvarstår.

Elevhälsa

Elevhälsan har ett mindre underskott vilket beror på att konsultpsykolog fakturerade för utredningar som varit avtalade men inte genomförts.

12.3 Årets händelser

Övergripande

Under våren har en rektor tagit rektorsexamen, och samtliga rektorer har nu genomfört rektorsutbildningen. Ledningsgruppen har minskat med två heltidstjänster, då en enhetschef och en rektor har avslutat sina tjänster.

En organisationsförändring har genomförts i rektorsområdet Hammarstrand och Bispgården, där en biträdande rektor tillsatts på varje skola. En organisationsförändring har också genomförts i förskolan där det nu är två rektorer och en rektorsassistent.

Järåskolan och femårsgruppen på Småfolkets förskola har under året flyttat till moduler.

Arbete utifrån HÖK-21 fortgår med att skapa en bra arbetsmiljö för lärare och förskollärare både gällande arbetsbelastning och fysisk arbetsmiljö.

På uppdrag av kommunstyrelsen och kommunstyrelsens arbetsutskott har Barn- och utbildningsavdelningen i samverkan med kommunledningsavdelningen utrett frågan om grundskolans struktur i Hammarstrand och Bispgården.

Förskola

Förskolan har genomfört kompetensutvecklingsinsatser med fokus på undervisningskvalitet, där boken "Undervisning i förskolan" av Ann S. Pihlgren samt tillhörande föreläsning legat till grund för det kollegiala lärandet. Förskolan har också utvärderat och utvecklat arbetet med en övergripande språkkartläggning utifrån grundskolans läs- och skrivgaranti.

Skolbackens förskola har slutfört projektet i samverkan med SPSM.

Föräldraskapsstöd fortsätter med Familjecentralen, Öppen förskola samt ABC-utbildning (Alla Barn i Centrum).

För att förbättra arbetsmiljön i Hammarstrands förskolor pågår ett organisatoriskt arbete som innefattar såväl fysisk- som psykosocial arbetsmiljö.

Grundskola

I grundskolorna har kompetensutvecklingen under året utgått dels utifrån de utmaningar och fokusområden som framkommit i verksamhetens kvalitetsredovisning, samt individuella behov och önskemål. Grundskolan har bland annat haft flera lärare under utbildning för att få legitimation samt utöka sin ämnesbehörighet.

Under läsåret har fjärr-/distansundervisning genomförts för att klara personalförsörjningen inom moderna språk.

Under vårterminen ansökte avdelningen om att få delta i Nyanländas lärande och flera workshops samt förmöten hölls med Skolverket. Projektet beviljades.

Grundskolan har arbetat med att förtydliga och förenkla det systematiska kvalitetsarbetet och har påbörjat arbetet med att elevhälsan ska vara en integrerad del i det arbetet.

Kulturskola

Elevantalet är fortsatt högt i kulturskolan. Med fortsatta anslag från Kulturrådet har en dramalärare anställts vilket medfört ett ökat samarbete med grundskolan. Under vårterminen har också bild- och formstuga genomförts. ”Skapande skola”-projektet organiseras av Kulturskolan och har gett eleverna många lärorika kulturupplevelser. Kulturskolan bedriver även fortsatt verksamhet i kommunens förskolor.

Musikal i Hammarstrand och Revy i Stugun genomfördes under vårterminen.

Dramapedagog fortsätter under hela läsåret 23/24.

Beskedet om neddragningarna skapade oro och turbulens bland personal och elever och innebar stora försämringar och svåra prioriteringar.

Elevhälsa

Elevhälsan har en utökning av socialpedagoger som jobbar bland annat med psykisk ohälsa i samråd med kuratorer. Det har gjort att vi kunnat fortsätta med ett förebyggande socialt arbete.

Elevhälsans medicinska insatser har haft personal som slutat och arbetat med rekrytering av både skolsköterska, skolläkare och skolpsykolog.

12.4 Framtid

Övergripande

Verksamhetsutvecklingen fortsätter med den gemensamma verksamhetsplanen för Barn- och utbildningsförvaltningen och det gemensamma årshjulet för det systematiska kvalitetsarbetet. Arbetet med att utveckla undervisningens kvalitet inom alla verksamhetsformer fortsätter.

Flera av medarbetarna studerar både för grundbehörighet och utökad behörighet i skola, fritidshem och förskola. Rekrytering av behörig personal: lärare, lärare mot fritidshem, förskollärare och barnskötare fortsätter.

Avdelningen har beviljats medel för Nyanländas lärande, där förskola och grundskola ingår.

Arbetet kommer pågå till höstterminen 2025. I projektet har utbildning av fler SKUA-utvecklare i förskolan (språk- och kunskapsutvecklande arbetssätt) påbörjats. Hela avdelningen kommer få en grundläggande utbildning inom systematiskt kvalitetsarbete.

Via nyanländas lärande kommer en IKT-pedagog anställas för att utveckla arbetet med tillgänglig modersmålsundervisning och studiehandledning. Vidare kommer en projektledare (koordinator) och dramapedagog anställas.

Kommunen har övningsförskoleområde och har gjort intresseanmälan för att utöka med övningsskola och ytterligare förskola.

De neddragningar som aviserats avdelningen skapar stor oro i organisationen. Stressen och den psykiska ohälsan bland medarbetare och ledning ökar. Det blir allt svårare att klara av de lagkrav som ska följas. Detta märks tydligast hos de elever som har behov av särskilt stöd. Med färre antal medarbetare blir det svårare att klara bemanning i tider med sjukdom och frånvaro. Avdelningen ser med stor oro på den ekonomiska situationen och mål och medel är inte i balans.

Förskola

Förskolan fortsätter arbetet med språkkartläggning, för att öka kvaliteten i verksamheten. Kompetensutveckling fortsätter i arbetslagen utifrån Skolverkets modul "Tillgänglig förskola", för att skapa en röd tråd inför arbetet med Språk- och kunskapsutvecklande arbetssätt kommande läsår.

Prognosen visar på minskat barnantal, framförallt i Hammarstrand kommande år.

Grundskola

Regeringen har bestämt att digitala nationella prov ska genomföras under vårterminen 2024. Detta kommer bli en stor utmaning då avdelningen inte har ekonomiska möjligheter att utse en ansvarig person för detta.

Arbetet med tillgängliga lärmiljöer fortsätter.

Fokusområde kommer vara; trygghet och studiero, läsning (läsinlärning, läslust)

Ett utvecklingsområde kommer vara att förbättra arbetet med skolbibliotek.

Fritidshemmet

Ett utvecklingsområde är att rekrytera behörig personal som får rätt förutsättningar för att genomföra sitt uppdrag enligt Skollagens krav på fritidshemmet. Arbetet med kvalitet och lärande fortsätter att utvecklas.

Ett av fritidshemmen kommer fortsätta med sin skolträdgård och odlingsprojekt.

Kulturskola

Med en kraftigt minskad bemanning till följd av neddragningarna kommer kulturskolan enbart erbjuda viss instrumental undervisning samt dramaundervisning. Det tidigare målet med att bredda verksamheten kommer därför inte gå att genomföra.

Elevhälsa

Elevhälsan fortsätter att arbeta för att vara ett stöd för en likvärdig utbildning på samtliga skolor.

Avdelningen fortsätter att utveckla det förebyggande arbetet på gruppnivå och implementera arbetsformer för att minska elevernas stress och upplevelse av psykisk ohälsa i skolorna.

Elevhälsan ska delta i det systematiska kvalitetsarbetet.

Elevhälsan ser över möjligheterna att genomföra läkarundersökningar i årskurs 1.

13 Samhällsbyggnadsavdelningen

13.1 Ekonomiskt utfall (tkr)

	Delår 2023	Budget 2023	Prognos 2023	Avvikelse Prognos	Bokslut 2022	Delår 2022
Teknisk verksamhet	21 906	29 177	35 157	-5 980	31 513	20 025
Ragunda Bostad	-146	-1 802	766	-2 569	-113	-1 113
Summa Samhällsbyggnadsavdelning	21 760	27 375	35 923	-8 548	31 400	18 911

13.2 Kommentarer utfall 31/8 samt prognos 2023

Teknisk administration

Följer budget, det lilla överskottet beror på en tjänst som inte längre är tillsatt.

Förvaltningsfastigheter, industri- och affärslokaler

Ökade underhållskostnader gentemot budget på grund av obudgeterade kostnader för Järåskolans moduler (hyran + markarbete) samt vattenskada och asbest på kommunhuset, takläckage osv. Problem med asbest, mögel och ventilation har också krävt större insatser. En stor insats med ventilationsarbeten och luftmätning har gjorts på alla fastigheter. Hissarna i våra fastigheter har passerats sin tekniska livslängd och har krävt dyra reparationer/ombyggnationer.

Lägre hyresintäkter å ena sidan och hyresförluster å andra sidan påverkar också resultatet negativt. Hyresbortfall beräknades fel och påverkar resultatet negativt.

Fastighetsförsäljning har skett av Gisselgård 2:5.

Ragunda Bostad

Ragunda Bostad gör negativt resultat per den 31/8. Detta beror till viss del på felberäknat hyresbortfall samt ökade kostnader på material och tjänster. Aktivt arbete med underhållsplaner är nödvändigt för att göra alla tomma lägenheter tillgängliga för uthyrning. Vi har ökat uthyrningsgraden på lägenheter men det återstår fortfarande stora insatser, inte minst i badrumsrenoveringar.

Ragunda kommun betalar hyra för Satellitboendena (Bispgården och Hammarstrand) till Statens Bostadsomvandling oavsett antal uthyrda lägenheter i fastigheten. Vi har lyckats öka uthyrningsgraden så att i dagsläget finns bara en outhyrd lägenhet totalt.

Problem med vattenskador och ventilationsåtgärder har också krävt större insatser.

Kostnaderna för avhjälpande underhåll har fortsatt varit höga även om underhållskostnaderna emellanåt kommit att belasta ansvaren Ragunda Bostad och tillhandahållande av lokaler och Industrifastigheter.

Fritidsanläggningar

Besökarantalet har ökat vid våra turistanläggningar. Det ekonomiska utfallet per 31/8 visar ändå ett underskott. Detta kan förklaras av en stor produktion vid Döda Fallet i sommar vilket påverkade energiförbrukningen stort och öppettider för serveringen som utökades under sommaren vilket också gett högre elförbrukning. Det eftersatta underhållet gjorde att vi blev tvungna att göra åtgärder för att säkerställa driften inför öppnandet av anläggningarna. Driften för idrottsanläggningar utomhus går till föreningar då detta finansieras via driftbidrag från Samhällsbyggnadsavdelningen. Koppelhällans tempererade bad var fortsatt stängt även under sommaren 2023. Däremot var Thailändska Paviljongen i drift under vinterhalvåret, vilket ledde till högre driftskostnader.

Vatten och Avlopp

Under 2023 tros verksamheten ha ett litet överskott men i detta ingår inte avskrivning och ränta vilket sammantaget ger ett underskott. VA-systemet är i eftersatt skick och det är vanskligt att budgetera och lämna prognos då läckor och andra skador uppstår med jämna mellanrum.

Renhållning

Under 2023 är prognosen att kostnaderna i stort kommer att följa budget. Prognosen för intäkterna är att vi inte kommer att nå upp till budget. Intäkterna beräknades fel delvis beroende på brister i verksamhetssystemet. Taxehöjningen var dock inte tillräckligt. Sammantaget kommer verksamheten att redovisa ett större underskott (ca 228 tkr plus avskrivningskostnader).

Städenheten

Till och med augusti har Städenheten ett överskott som till stor del beror på att flera anställda har minskat sin arbetstid, samt att två tjänster inte varit tillsatta. Kostnader för förbrukningsmaterial har ökat men omstrukturering och en moderniserad maskinpark gör att kostnaderna ändå har kunnat minimeras.

Fakturan för årets fönsterputs inkommer i september och finns inte med i delår.

Fiber

Utbyggnaden av fiber följer den plan som funnits. Under våren och sommaren hade vi en entreprenör som hade långtidsfrånvaro, detta försenade framdriften under första halvåret. I de andra två projekten hade vi bra framdrift. Fördyring på grund av biologisk undersökning.

Övriga anläggningar och verksamheter

Fokus har även detta år varit att försöka reda ut tidigare års bristande arbete med drift och underhåll av väg- och gatubelysningen. Då de flesta armaturer har kvicksilverlampor är det kostsamt eftersom dessa kräver mycket energi. Vädervariationen har orsakat höga kostnader för såväl vinter som barmarksunderhåll.

13.3 Årets händelser

Teknisk administration

Ny samhällsbyggnadschef från 1 januari 2023.

Förvaltningsfastigheter, industri- och affärslokaler

Under första halvåret har enheten huvudsakligen varit sysselsatta med att korrigera befintliga fel, ersättningslokaler för Järåskolan, vattenskada i Kommunhuset och asbest i Kommunhuset.

Ventilationsarbete - Etapp 2 - på AO- skolan har påbörjats under sensommaren.

Hissarna i våra fastigheter har passerats sin tekniska livslängd och har krävt dyra reparationer/ombyggnationer.

Brandöversyner i kommunens samtliga fastigheter har påbörjats.

Utredning/felsökning av dålig värmeleverans till flertalet fastigheter i Stugun och Hammarstrand har skett i omgångar, ett arbete som pågår.

Ventilationen på Björkhammar har under perioder inte fungerat vilket betyder att vi var tvungen att öppna upp taket och med en kran avlägsna det gamla aggregatet för att ersätta med ett nytt.

Vi har arbetat med flera företagsetableringar med exempelvis iordningställande/renovering av lokaler.

Elrevisionsarbete pågår. Reparationer på många ventilationssystem pågår.

Byte av styrsystem på Hansåkersskolan är på gång. Vilket medför att vi kommer att få kontroll på ventilation, belysning, dörrautomatik, värme samt simhall.

Då skolan i Stugun efterfrågade större lokaler driftsatte vi före detta Mosippan vilket bland annat innebar byte av tak.

Ragunda Bostad

Verksamheten har fokuserat på avhjälpning av akuta fel. Arbetet med hyresförhandlingar för 2023 har avslutats.

På grund av lägenheternas eftersatta skick är en renovering ofta förutsättning för att hyra ut. En underhållsplan har påbörjats.

I många av lägenheter är standarden fortfarande omodern vilket kräver större insatser och längre tid innan lägenheter kan hyras ut.

Takreparationer och takbyten samt ventilationsarbete utfördes under första halvåret och pågår.

Uthyrningsgrad ökade ändock.

För att samtliga av kommunens lägenheter ska uppnå modern standard kommer det att kräva stora insatser under flera år.

Fritidsanläggningar

Utomhusbadet Koppelhällan håller ännu stängt i väntan på geologisk undersökning. Nya säkerhetsrutiner innebär att kommunen är skyldig att utföra dykning vid offentliga bryggor. Det innebär högre kostnader.

Vid Mörtsjöbadet blev lösningen för att hålla badet i skick att anlita en entreprenör som tog på sig uppdraget.

På Döda Fallet pågick en föreställning under en månads tid vilket krävde stora personalresurser samt investeringar.

Vi har utfört mindre reparationer och måleriarbeten på Thailandska Paviljongen.

Vatten och Avlopp

Vi började med en sondering angående samordning med Vatten- och miljöresurs och vi har deltagit i en studie angående möjligheten att samverka med kommuner i länet som inte är med i något av de befintliga bolagen.

En nyanställning har genomförts för att täcka vakans. VA-chefspositionen är fortfarande vakant och ikadant är det med VA-ingenjör. Annons för VA-ingenjör ligger ute nu.

Arbetet med drift och underhåll av VA-systemet fortsätter. Tömning av slamdammar Bispgården och Stugun har påbörjats.

Renhållning

Miljöavgiften togs bort för de med godkänd kompost.

Arbete med och upphandling av förpackningsinsamling är påbörjad.

Enligt beslutet från Naturvårdsverket började planering och upphandling av en omlastningsstation. En upphandling som fick avbrytas med anledning av ekonomiska förutsättningar det gör att andra lösningar måste till och detta utreds nu.

Fortsättning av sondering av samverkan med MittSverigeVatten och Renhållning AB samt Vatten- och miljöresurs och vi deltog i förstudie avseende samverkan med kommuner i länet som inte är med i något av de befintliga bolagen.

Städenheten

Städenheten utför tjänster till externa kunder som genererar intäkter och har gått igenom gamla avtal som ska ersättas med en nya indexreglerad avtal så att kostnadsökningen i framtiden täcks. Samtidigt lyckades de minska kostnaden för kemisktekniska produkter genom att använda Z-vatten. Fortsättning av en modernisering av maskinparken pågår.

Enheten har fortfarande svårt att tillsätta alla vakanta tjänster, men försöker hitta lösning för det. Frånvaro påverkar personalstrukturen.

Fiber

Förseningar i ett projekt på grund av dålig struktur hos en entreprenör. Tillstånd har inte getts för den framdrift som beräknats. Länsstyrelsen och Trafikverket anger möjlig aratrik vägkant. Högre arbetsbelastning på fiber-avdelningen i och med upphandling av ny kommunikationsoperatör.

Övriga anläggningar och verksamhet

Aktivt arbete med utförare av service och tjänster gällande gatubelysning. Dialog med politik och tjänsteledning om hur förnyelse och kostnader för detta ska ske framledes.

13.4 Framtid

Teknisk administration

Behov av att tillsätta vakanta cheftjänster.

Förvaltningsfastigheter, industri- och affärslokaler

Arbetet med att hålla servicegarantitider och återkoppling fortsätter. Fastigheternas ventilation- och värmesystem ses över och vid behov uppdateras. Vi ser oss om efter ett nytt fastighetssystem som kommer att underlätta enhetens arbete.

Vi fortsätter utarbeta underhållsplaner och kommer på så sätt att förbättra skicket på våra fastigheter.

I projektet ekonomi i balans så har vi hjälp av en konsult gör en utredning gällande fastigheternas underhållsbehov samt kommer med förslag på förbättringar och rekommendationer gällande vilka fastigheter som kan avyttras.

Vi ser stora utmaningar med att komma ifatt investeringsmässigt. Vi har fått och kommer att få föreläggande från Bygg- och miljö gällande brister i ventilation, storkök m.m. Vi har stora investeringsbehov i brandskydd och brandskyddssystem.

Vi ser att energipriser el, fjärrvärme, olja kommer att öka.

Ragunda Bostad

Fortsatt arbete med bostadsplanering och förvaltningsplaner. Målen är att verksamheten skall arbeta mer långsiktigt, samlade åtgärder för att kunna höja beståndets attraktionskraft och att motverka att fler lägenheter läggs på spärlista. Detta syftar även till att göra vårt lägenhetsbestånd mer attraktivt.

Vi ser oss om efter ett nytt fastighetssystem som kommer att underlätta enhetens arbete.

Många av våra fastigheter har stora investeringsbehov samt även marken utanför dessa.

Vi ser att energipriser el, fjärrvärme, olja kommer att öka.

Fritidsanläggningar

Kvarvarande del av verksamhetsåret kommer bestå i att vinterställa anläggningarna och inventera eventuella behov inför säsongen 2024.

Förhoppningen är att simhallen i Stugun ska kunna öppnas för allmänheten när problemet med bemanning av badvakter är löst. Vi hardock fortfarande olösta problem med den tekniska anläggningen.

Vi ser ett behov att se över elljusspår i kommunen. Den befintliga belysningen är gammal och ineffektiv.

Fröidrottsytor på respektive idrottsplatser kräver åtgärder för att kunna användas exempelvis löparbanor, längdhoppsgröpar samt fotbollsplaner.

Vi ser att energipriser el, fjärrvärme, olja kommer att öka.

Vatten och Avlopp

Fortsatt arbete med samordning med ett externt bolag eller mer ordnad samverkan kommuner emellan.

Då stora delar av VA-systemet är i eftersatt skick är det nödvändigt att starta upp en långtidsplanering för uppdatering och modernisering av systemet i sin helhet. Utbyte av ledningsnät har påbörjats. Tömning av slamdammar Bispgården och Stugun fortgår.

Renhållning

Fortsatt arbete med att kunna ingå i samverkan eller bolag.

Planeringsarbete med ny avfallsplan.

Från och med 1 januari 2024 tar vi över förpackningsinsamling. Arbete och upphandling är på gång.

Utreda fastighetsnära insamling, dvs. andra kärl med fler fack för att kunna samla in olika fraktioner i direkt anslutning till fastigheterna.

Städenheten

Kommer fortsätta använda Z- vatten för att minska på kemisktekniska produkter, för att minska kostnader och vara mera hälsosamt för medarbetare samt bättre för miljön.

Byta ut gamla maskiner mot nya effektivare maskiner för att förbättra arbetsmiljö och energiförbrukning.

Fortsätta att utbilda nya medarbetare.

Framtidsplanering och samverkan med andra enheter har blivit bättre men finns fortfarande arbete att göra. Detta kan påverka arbetsmiljön i positiv riktning.

Fiber

Fortsatt arbete i projektet enligt plan. Slutredovisning för tre projekt mot Tillväxtverket, Regionen och Jordbruksverket. Samtidigt ska ansökningar för nya bidrag göras. Invigningen med myndigheter och entreprenör ska planeras.

Övriga anläggningar och verksamhet

Strategi för förnyelse av gatu- och vägbelysning ska arbetas fram och fastställas.

14 Stöd- och omsorgsavdelningen

14.1 Ekonomiskt utfall (tkr)

	Delår 2023	Budget 2023	Prognos 2023	Avvikelse Prognos	Bokslut 2022	Delår 2022
Vård o omsorg	80 207	107 993	118 459	-10 466	111 641	76 005
IFO	16 711	26 326	24 969	1 356	21 387	13 620
AMI	9 373	9 385	13 911	-4 525	6 852	3 692
Kostenheten	7 894	11 297	11 596	-299	10 661	6 643
Summa Stöd- och omsorgs-avdelning	114 185	155 000	168 935	-13 934	150 541	99 960

14.2 Kommentarer utfall 31/8 samt prognos 2023

Vård och omsorg

Stugun hemtjänst/natt/Bergegården: Underskott på ca 2,1 mnkr beror på vikariekostnader, semesterpaket och behov av bemanningsundersköterska samt löneökningar och ökade PO-påslag. Nattbemanningen har varit högre än budgeterat på grund av ökad arbetsbelastning nattetid. Mindre intäkter än beräknat med färre brukare i hemtjänsten samt att de utökade boendeplatserna på Berggården från 10 till 14 platser inte fylldes upp då det inte fanns behov som motsvarade dessa platser. **Prognos** för helår visar på ett troligt underskott på ca 2,8 mnkr. Sänkt bemanning och avvaktan med tillsättning av vakanta tjänster samt samverkan med personalen i både hemtjänsten och på Berggården vid vakanta pass

Hemtjänsten Bispgården: Delårsrapporten visar på ett underskott på ca 100 tkr mot budget, vilket kan härledas till vikariekostnader samt kostnader för semesterpaket. Detta räddade personalförsörjningen i hemtjänsten Bispgården under sommaren som annars blivit väsentligt dyrare då det är total avsaknad av vikarier och hade därmed lett till stora övertidskostnader.

Eken korttidsavdelning: Underskott på ca 366 tkr vilket framför allt beror på att det inte fanns budgeterat för vikariekostnader samt ökade PO-påslag. Intäkter utifrån beläggning på avdelningen ligger lite i överkant gentemot budget. **Prognos:** God prognos sista kvartalet med en förhoppning om att hålla budget.

Nipången Säbo: Delårsrapporten visar på ett underskott ca 1,5 mnkr. Detta beror på hög sjukfrånvaro, vikariekostnader, vikariebrist som medfört att ordinarie personal arbetat extra tid och semesterpaket för att rädda personalförsörjning under sommaren. Tung arbetsbelastning som medfört en högre bemanning för att säkra en god omvårdnad. Stundvis under året ej heller fullbelagt på boendet. Observera att de vikariekostnaderna som ej återfinns i budget är de som sticker ut. Inget negativt resultat på ordinarie personal. **Prognos:** Har sänkt bemanning samt ej tagit in vikarier för de som nu påbörjat studier vilket ger ett underskott på ca 1,7 mnkr vid årets slut.

Legitimerad personal (HSL): Delårsrapporten visar på ett underskott på ca 1,7 mnkr vilket i

största mån kan härledas till behovet av bemanningspersonal då verksamheten under hela året haft stora svårigheter att rekrytera till fasta tjänster. Mycket låg tillgång till timvikarier. Bemanningen under sommaren stöttades också av bemanningspersonal för att ordinarie personal skulle ha en hållbar och hanterbar arbetsituation för att säkra patientsäkerheten. **Prognos:** Vid årets slut beräknas ett underskott på ca 1,9 mnkr.

Nyviksvägen: Delåret visar på ett underskott på ca 1,4 mnkr. Beror på vikariekostnader pga hög sjukfrånvaro, semesterpaket samt bemanningsundersköterskor för att bemanna under sommaren. Tung arbetsbelastning som medfört behov av högre bemanning. Vikariekostnaderna överstiger budgeterade medel och det återspeglas i underskottet. **Prognos:** Har månadsanställt 3 vikarier samt "nollvikar" rader (vid frånvaro tillsätter man inte arbetspasset med en vikarie, vilket ofta beror på att det inte finns vikarier att tillsätta) när verksamheten tillåter vilket ger ett underskott på ca 1,6 mnkr vid årets slut.

Individ- och familjeomsorg (IFO)

Vid delårsbokslutet har IFO ett positivt ekonomiskt utfall med 850 tkr mot budget. Den positiva prognosen beror på att IFO har haft vakanta tjänster del av året. Vi har återsökt och beviljats pengar från Försäkringskassan och Migrationsverket. Verksamheten har budget för men inte hittat en modell för att införa social beredskap på hemmaplan samt att IFO har rekviderat statsbidrag som till viss del minskat kostnader i verksamhet under året. IFO har under året haft högre placeringskostnader inom barn- och familj än vad som är budgeterat för året.

IFO samarbetet med AMI samt det nya arbetssätt som infördes för ca 2,5 år sedan inom området ekonomiskt bistånd har gett ett positivt resultat. Prognosen är att IFO vid årets slut har ett positivt resultat på 1,3 mnkr mot budget.

Kostenheten

Kostenhetens delårsbokslut visar på ett minusresultat på 340 tkr mot budget vilket har sitt ursprung i följande: Minskade intäkter då vi inte haft full beläggning på säbo samt för låg prisbild mot säbo och hemtjänst. Högre livsmedelskostnader utifrån inflationen och höga kostnader för reparationer och underhåll.

Prognosen för helår visar på ett negativt resultat på ca 299 tkr. Detta beror på nya priser mot säbo och hemtjänst samt effektivt nyttjande av vikarier. Året har präglats av utmaningar gällande personalrekrytering.

AMI

AMI och LSS/socialpsykiatri delårsrapporten visar på ett minusresultat mot budget och helårsprognosen indikerar ett underskott på ca 4,5 mnkr.

Underskottet i delårsrapporten på AMI beror på ökade kostnader för arbetsmarknadsåtgärder samt personalkostnader.

Varav LSS/socialpsykiatri visar ett underskott på ca 650 tkr. Detta utifrån att verksamheten har utökats med fler ärenden under året. Intäkter från Försäkringskassan kommer från och med september månad tillsammans med förändringar i personalstyrkan att plana ut underskottet till viss del. Prognos på helår visar på ett underskott mot budget på ca 850 tkr.

AMIs verksamhet har förändrats inför 2023, då det tillkommit två nya enheter, LSS och socialpsykiatri

14.3 Årets händelser

Vård och omsorg

LSS verkställighet: Verksamheten flyttades över organisatoriskt till AMI och kommer från september åter vara en egen verksamhet med ny enhetschef.

Stugun hemtjänst/natten/Bergegården: Utökade antalet platser på Berggården från 10 till 14 platser. Nytt planeringssystem och nyckelsystem för personalen både på boendet och i hemtjänsten samt nytt larmsystem ute i hemtjänsten har implementerats. Aktivt arbete med grafen i Timecare löpande under året som höjs eller sänks utifrån den arbetsbelastning som råder. Löpande arbete med att samverka med personalen mellan hemtjänsten och boendet för att minska sårbarheten då det är svårt att hitta vikarier. Sommaren har löst sig bra utifrån det semesterpaket som erbjöds samt att vi kunde anställa en bemanningsundersköterska.

Hemtjänsten Bispgården har arbetat med att effektivisera nyttjande av personalresurser samt aktivt arbete med grafen i Timecare. Sommaren med tillhörande semestrar löstes till stor del med anledning av det semesterpaket som avdelningen erbjöd samtliga tillsvidareanställd personal.

Ekens korttidsavdelning fick en ny enhetschef under våren och tiden fram till sista augusti har präglats av en tid då vi lärt känna varandra. Parallellt har en kartläggning gjorts kring arbetsmiljö och trivsel på avdelningen utifrån medarbetarsamtal. Sommarperioden gick runt med ordinarie personal samt timvikarier. Personalen på Ekens korttidsavdelning arbetar även på Nyviksvägen såbo för att få ut sin arbetstid i schemat samt att det sker omfördelning av personal mellan enheterna för att lösa korttids vakanser.

Nipången Säbo: En neddragning av platser genomfördes då 4 platser flyttades till Berggården. Detta medförde viss omstrukturering av lokalerna. Nytt planeringssystem, signeringssystem samt larmsystem har implementerats. Aktivt arbete med graf utifrån behov har fortlöpt hela året, vilket även betyder att graf höjdes under några månader på grund av hög arbetsbelastning för medarbetarna.

Legitimerad personal (HSL): Rekryteringsarbete av personal har pågått löpande under året. Infört signerings-app för läkemedelslistor vilket även inkluderade omvårdnadspersonal. Arbete med dag- och nattschema utifrån 11-timmars vilan enligt arbetstidslagen. Kunskapshöjning i rehab teamet då en arbetsterapeut gick utbildning till instruktör i Modern arbetsteknik (förflyttning). Införandet av läkemedels apparat på en ort med syftet att öka medborgarens självständighet samt få positiv effekt på verksamheten genom omfördelning av insatser främst för omvårdnadspersonalen.

Nyviksvägen: Har fått en ny enhetschef i våras som gör att avdelningarna kunde delas upp våningsvis på två enhetschefer. Nytt planeringssystem samt signeringssystem fördes in under våren. Grafen i Time Care ser vi kontinuerligt över inför varje schemaperiod.

Individ- och familjeomsorg (IFO)

IFO har under året haft fortsatt arbetet med att rekrytera personal utifrån att flera slutade föregående år. Det har gjorts en omstrukturering av IFOs verksamhet och en mottagningsfunktion har tillsatts inom befintlig ram, från och med augusti så är biståndsenheten flyttad och ligger organisatoriskt under IFO. IFO är med i SKRs brukarundersökning under hösten 2023.

Kostenheten

Ett år som har präglats av hög frånvaro vilket kraftigt påverkat bemanningen. Strukturellt så jobbas det med att få till en ekonomisk redovisning som går att följa och analyser per objekt och inte som tidigare per ort. Kostnader och intäkter ska hamna på rätt objekt för att få ut rapporter som kan följas upp. Inom skola har det jobbats med att få ordning och reda gällande pedagogiska måltider. Strukturerat upp gällande behov av specialkost i skola och förskola, kostintygen har omarbetats så att det inte är fokus på önskingar utan det fokuserar på sjukdomar.

Effektiviseringar gällande utbudet i skolor och förskolor där vi gått ifrån att alltid servera vegetariskt alternativ till att jobba mer cirkulärt med det som finns i lager. Svinrapportering görs för att minska matsvinnet och på så vis minska kostnaderna för livsmedel.

AMI

Under året har AMI slagits ihop med LSS och socialpsykiatrienheten. Arbeta pågår för att hitta gemensamma strategier och förhållningssätt. Från mars 2023 har ett omfattande arbete gällande systematik och struktur på enheten påbörjats. Arbetet syftar till att tydliggöra roller och ansvar. Funktionsbeskrivningar gällande de olika rollerna på AMI/LSS och socialpsykiatri har tagits fram för att underlätta. Enheten har i dagsläget fyra olika projekt på gång som helt eller delvis finansierar vissa tjänster. 2 av projekten fortsätter under 2024.

14.4 Framtid

Vård och omsorg

LSS verkställighet, personlig assistans: Arbeta för en hållbar samverkan med hemtjänsten i Hammarstrand och Bispgården gällande personalförsörjning ur både ekonomisk och arbetsmiljömässig aspekt.

Stugun hemtjänst/natten/Bergegården: Arbeta med samverkan av personalresurserna på både hemtjänsten, Berggården och natten för att minska vikariebehovet. Att få beslut på rätt bemanning både i hemtjänsten och på särskilt boende samt se över hur vi får ut rätt statistik ur våra system för att säkerställa att vi jobbar med rätt bemanning utifrån brukarbehovet.

Hemtjänsten Bispgården: fortsätter att arbeta aktivt med bemanning utifrån behov. Det finns behov av att hitta ett arbetssätt för att mäta brukarinsatser, oh-tid samt restid kontra behovet av personalresurser och hantering av dessa.

Ekens korttidsavdelning: Planeringsdag i september för att diskutera Eken processen. Finns ett behov av att se över processen då den enskilde blir beviljad korttidsplats, vistelsen på Eken samt planeringen inför hemgång. Detta för att få till en effektivare och strukturerad process som kommer att gynna medborgaren i sitt mående samt kan öppna upp möjligheten att ta emot fler medborgare med behov av en korttidsplats. En tydligare Eken process leder också till ökad arbetsglädje och trivsel på arbetet. Arbetet med Eken processen sker i samverkan med övriga yrkesgrupper såsom biståndsenheten och legitimerad personal. Se över möjligheten att ha en observations plats på Eken i samarbete med primär vården, då det ibland finns behov att observera en medborgares mående dock inte på akutsjukhus nivå. Bemanningen för Eken är skör då vikariestaben är låg. Under hösten fokuseras arbetet på att rekrytera fler timvikarier till enheten. Framtiden för Eken handlar om att öka kvalitén på arbetsplatsen gällande god omvårdnads- och arbetsmiljö med struktur och god samverkan.

Nipången Säbo: Aktivt arbeta med bemanning och graf utifrån behov. Titta över verksamheten och se om samverkan med exempelvis hemtjänst Bispgården går att göra på annat sätt som kan ge bättre personaltillgång, bättre arbetsmiljö samt ekonomisk vinning.

Legitimerad personal: Rekrytering av personal fortsätter. Aktivt arbete kring anskaffning av timvikarier. Omvandlar en pool sjuksköterske tjänst till nattjänst utifrån ökat behov av nattpersonal pga. nytt natt schema relaterat till arbetstidslagen om 11-timmars vila. Omvärldsbevakning kring antal hemsjukvårdspatienter per sjuksköterska - både Säbo och ordinärt boende. Effektivisera kring handhavandet av produkter genom att skapa ett centralt förråd för material som blivit över. Dessa kan då komma till användning innan förbruknings datumet utgår. Satsning på inkontinens ombud bland omvårdnadspersonalen på alla enheter för ett gemensamt arbete för att hålla ned kostnaderna på ett effektivt sätt med medborgarens behov i centrum. Gemensamt arbete kring team ledningsarbetet mellan sjuksköterska och enhetschef tillsammans med omvårdnadspersonal på enheterna. Syftet är att skapa en god arbetsmiljö vilket gynnar kommunen vid rekrytering av personal; legitimerad som omvårdnadspersonal. Framtiden för legitimerad personal handlar mest om att tillsätta lediga tjänster så att vi kan komma igång och jobba ihop oss som en arbetsgrupp, följa upp arbetssätt och rutiner samt gemensamt skapa en god arbetsplats med god trivsel och möjligheter till personlig utveckling.

Nyviksvägen: Nytt larmsystem kommer implementeras under 2024. En pooltjänst har införts, denna kommer kunna nyttjas utav flera verksamheter i Hammarstrand. Fortsätter samverkan mellan korttidsboende och hemtjänsten för att förbättra personaltillgången.

Individ- och familjeomsorg (IFO)

Fortsätta implementeringen av mottagningsfunktionen och fortsätta att arbeta in Biståndsenheten under IFOs organisation. Den stora utmaningen framöver är att vidmakthålla den kvalitet som verksamheten uppnått bland annat genom det förändrade arbetssättet inom ekonomiskt bistånd och samverkan med skola/förskola genom Trampolinen och samverkan Oro för barn. En stor utmaning är rekrytering av personer med rätt kompetens och att behålla personal.

Kostenheten

Har en förhoppning på att vi tillsammans ska skapa en bättre och tydligare organisation med mer ordning och reda. Då kommer vi att ha en mer hållbar och stressfri arbetssituation för våra medarbetare vilket minskar sjukskrivningar. Kommer att mer arbeta med köken på äldreomsorgen framöver för att effektivisera dessa enheter också. Effektivare menyplanering, effektivare arbetsflöden samt effektivare schemaläggning är delar ur vad som kommer att jobbas med på dessa ställen. Vi ska ha en frisk och sund verksamhet som klarar uppsatta budgetmål med hög trivsel och tillfredsställelse bland medarbetarna.

AMI

Arbete med struktur och systematik fortsätter. Viktigt med tydliga mål som går att följa upp. Arbete med att upprätta en policy för enheten pågår och beräknas vara klart november 2023.

Fokus på att hitta meningsfulla uppdrag åt de handledare och deltagare vi har, samarbete med vård och kök, samhällsbyggnadsavdelningen samt skolan pågår och förhoppningen är att utveckla samarbetet för att på sikt kunna hjälpa deltagare vidare till en egen anställning utan stöd från AMI. Fortsatt samarbete med IFO för att minska utanförskap och minska andelen personer som är beroende av ekonomiskt bistånd.

15 Kommunalförbunden

15.1 Ekonomiskt utfall (tkr)

	Delår 2023	Budget 2023	Prognos 2023	Avvikelse Prognos	Bokslut 2022	Delår 2022
JGY	21 062	31 600	31 600	0	27 542	18 734
Räddningstjänstförbundet	7 474	10 244	11 210	-966	10 129	6 766
Summa Förbunden	28 536	41 844	42 810	-966	37 671	25 500

15.2 Kommentarer utfall 31/8 samt prognos 2023

Kommunalförbundet Jämtlands gymnasieförbund, JGY

Kommunalförbundet Jämtlands gymnasieförbund bildades 2005 av Bräcke, Krokoms, Ragunda och Östersunds kommuner. Förbundet ombildades 1 juli 2017 när Åre kommun tillkom som medlem.

Förbundet har huvudmannskapet för gymnasieskolan, gymnasiesärskolan och delar av den kommunala vuxenutbildningen i medlemskommunerna. Förutom myndighetsuppdraget driver förbundet sju skolor med cirka 3 750 elever i ungdomsskolan och 300 elever i kommunal vuxenutbildning. Förbundet har cirka 600 medarbetare.

Ragunda kommuns andel i Jämtlands gymnasieförbund är 5,44 %.

Räddningstjänstförbundet

Från 2012-01-01 ingår Räddningstjänsten, Ragunda Kommun i Jämtlands Räddningstjänstförbund. Jämtlands Räddningstjänstförbund består förutom av Ragunda kommun också av Östersund, Krokoms, Strömsund, Berg, Härjedalen och Bräcke. Den huvudsakliga uppgiften är naturligtvis att släcka bränder och göra räddningsinsatser men man arbetar också förebyggande inom en rad områden.

Ragunda kommuns andel i Jämtlands räddningstjänstförbund är 8,07 %.

Räddningstjänstförbundet har blivit dyrare än de uppgifter vi hade när budgeten fastställdes och har därmed en negativ avvikelse på 644 tkr i delårsrapporten och helårsprognosen visar på - 966 tkr.

16 Bygg- och miljönämnden

16.1 Bygg- och miljönämndens verksamhetsplan

Mål	Indikatorer	Bedömning delår	Prognos helår	Kommentar
Gods livsvillkor	Aktuella uppgifter på hemsidan för samtliga verksamhetsområden. Avstämning 3 ggr/år.	Delvis uppfyllt	Uppfyllt	
	Information till allmänheten vid 10 tillfällen per år inom aktuella område.n	Delvis uppfyllt	Delvis uppfyllt	
	Ökat antal inspektioner utförda på verksamheter inom nämndens ansvarsområde	Delvis uppfyllt	Uppfyllt	
Attraktivt samhälle	Implementera arbetsmodell/rutin för arbete med ovärdade/övergivna tomter/hus med utgångspunkt i tidigare utfört projekt.	Delvis uppfyllt	Uppfyllt	
Effektiv organisation	Avstämning av utfall för serviceåtaganden och lagstadgade handläggningstider.	Delvis uppfyllt	Delvis Uppfyllt	

Kommentarer till verksamhetsplan

I samband med ny hemsida utfördes ett arbete med att se över informationen, dock återstår visst arbete inom vissa ansvarsområden.

Inspektioner bedöms över året komma ha ökat.

Avvikelse från serviceåtaganden i form av inspektionsrapport inom 10 dagar inom livsmedelstillsyn har i något fall dröjt längre främst beroende på behov kompletterande uppgifter.

16.2 Ekonomiskt utfall (tkr)

	Delår 2023	Budget 2023	Prognos 2023	Avvikelse Prognos	Bokslut 2022	Delår 2022
Summa Bygg- och miljönämnd	3 709	5 725	6 093	-368	4 990	3 335

16.3 Kommentarer utfall 31/8 samt prognos 2023

Utfallet per 31/8 visar på balans mot budget med ett marginellt överskott. Prognosen för helårsbudgeten visar på ett förväntat underskott på 368 tkr. Något minskade förväntade intäkter för tillsyn och tillstånd mot budgeterat, samt ökade kostnader för bygg- och miljönämnden samt bostadsanpassning under andra hälften av 2023 är bidragande orsaker. Kostnader för bostadsanpassning är dock svårprognosticerade och bör tolkas med viss restriktivitet.

16.4 Årets händelser

Bygg- och miljönämnden har arbetat enligt verksamhetsplanen och utifrån gjorda prioriteringar, däribland tillsynen för objekt med fast årlig avgift, samt inkommande övriga ärenden. Under 2023 har tillsynen inom livsmedelskontrollen utförts enligt plan, där tillsynsskulden hanteras och minskar, och en ersättningsrekrytering har genomförts.

Tillsyn bedrivs på Fokusområden inom hälsoskydd i skola/förskola. Inom miljöskydd har fokusområde i lantbruk är tillsyn utförd enligt prioritering och fortgår senare under året. Tillsyn och kompetensöverföring på täkter är fortsatt prioriterat och fortsätter under året.

Avdelningen har fått ytterligare ett nytt tillsynsområde inom miljö- och hälsoskyddsområdet rörande sprängämnesprekursorer.

Resurser läggs också ned på löpande ärendehantering i form av anmälningar som bland annat innefattar värmepumpar, kompostering, dispenser och även nedskräpning i naturen, avfallsfrågor och andra klagomål.

Löpande handläggning är prioriterad på bygg- och plan. En fokuserad tillsynsinsats är påbörjad inom området utifrån anmälningar och prioritering av tillgängliga resurser. Arbetet med system för att hantera digitala detaljplaner har införts och ska användas framgent, enligt krav på digitala detaljplaner. Översiktsplanarbetet utförs delat som projekt samt med befintliga resurser från avdelningens sida. Inom Karta/GIS läggs fortsatt stora resurser på intern och extern service, kontinuerlig förbättring av grundkartan samt utveckling av GIS-stöd till verksamheten.

I vårt verksamhetssystem fortsätter vi lägga upp och in nya mallar för våra verksamhetsområden och har startat med implementering av e-tjänster till systemet.

16.5 Framtid

Eventuella samverkansformer undersöks kontinuerligt inom flertalet verksamhetsområden och underlag inom vissa verksamheter tas fram länsgemensamt.

Ett flertal medarbetare på bygg- och miljöenheten samt politiker i nämnden deltar fortlöpande vid revideringen av översiktsplanen, vilket i framtiden kommer vara ett mer kontinuerligt arbete.

Tillsynen inom miljö- och hälsoskydd kommer till viss del även i fortsättningen bedrivas i projektform.

Eventuella ändrade regler för strandskydd samt förslag till ny Plan-och bygglag kan medföra ett ökat resursbehov på byggsidan.

Digitalisering och e-tjänster är under utveckling och kommer kvantifieras nu när implementering av tillägg till verksamhetssystemet är klart.